

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันจันทร์ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๓

อ.พ. ๔/๒๕๕๓

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ และสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียง ๒๔๒ เสียง ไม่รับหลักการไม่มี ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณา กำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยพิจารณาในวาระที่สอง

เรียงตามลำดับมาตรา และลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียง ๓๐๑ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑ เสียง และงดออกเสียง ๒ เสียง แล้วเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นโดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตาม

รัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุด เป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ และพนักงานอัยการ พ.ศ. มีเนื้อหารวม ๓๑ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.” (ร่างมาตรา ๑)
๒. วันใช้บังคับ
พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)
๓. บทยกเลิกกฎหมาย
ให้ยกเลิก
(๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘
(๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐
(๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒
(๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗
(๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗ (ร่างมาตรา ๓)

**๔. บทนิยามศัพท์
ในพระราชบัญญัตินี้**

“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาค” หมายความว่า เขตท้องที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ก.อ. กำหนดตามมาตรา ๗

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ เจ้าพนักงาน พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๔)

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ
ให้อัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖)

๖. กำหนดให้ระเบียบตามมาตรา ๑๔ วรรคสาม ที่ออกตามวรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา

๑๔ (๑๐) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ (ร่างมาตรา ๕)

หมวด ๑ องค์กรอัยการ

๗. กำหนดให้องค์กรอัยการ ประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นหน่วยธุรการ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล กำหนดให้ข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด และกำหนดให้การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ. (ร่างมาตรา ๗)

๘. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม (ร่างมาตรา ๘)

หมวด ๒ พนักงานอัยการ

๙. กำหนดตำแหน่งพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๙)

๑๐. กำหนดการแต่งตั้งอัยการสูงสุด พนักงานอัยการอื่น และการให้พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๑๐)

๑๑. กำหนดให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๑)

๑๒. กำหนดให้มีสำนักงานอัยการภาค และสำนักงานอัยการจังหวัด (ร่างมาตรา ๑๒)

๑๓. กำหนดให้มีพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นในกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๑๓)

๑๔. กำหนดอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๑๔)

๑๕. กำหนดเขตอำนาจของอัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด อธิบดีอัยการภาค และพนักงานอัยการผู้อื่น (ร่างมาตรา ๑๕)

๑๖. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการหรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใด (ร่างมาตรา ๑๖)

๑๗. กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน (ร่างมาตรา ๑๗)

๑๘. กำหนดให้คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

๑๙. กำหนดอำนาจอัยการสูงสุดในการทำคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติ และกำหนดอำนาจในการมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาค (ร่างมาตรา ๑๙)

๒๐. กำหนดการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งต่าง ๆ (ร่างมาตรา ๒๐)

๒๑. กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๒๑)

๒๒. กำหนดให้ความคุ้มครองพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๒)

หมวด ๓

สำนักงานอัยการสูงสุด

๒๓. กำหนดอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๓)

๒๔. กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจเสนอขอขบวนประธานราชดำเนินต่อคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง ในกรณี que เห็นว่า ขบวนประธานราชดำเนินที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ (ร่างมาตรา ๒๔)

๒๕. กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๒๕)

๒๖. กำหนดหลักเกณฑ์การได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายใดของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๖)

๒๗. กำหนดอำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๗)

บทเฉพาะกาล

๒๘. กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๘)

๒๙. กำหนดให้โอนบรรดากิจการทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๙)

๓๐. กำหนดให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมี

ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๐)

๓๑. กำหนดให้บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษ ฝ่ายปรึกษาหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่ง อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา อัยการพิเศษฝ่ายคดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษประจำเขตหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับอัยการพิเศษประจำเขต รองอธิบดีอัยการฝ่าย รองอธิบดี

อัยการเขต อัยการจังหวัดประจำกรม และอัยการประจำกรม ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ (ร่างมาตรา ๓๑)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูล
ด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ พ.ศ.
คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ โดยมีเนื้อหา
แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่สำคัญ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ
พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘
กับร่างพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ พ.ศ.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติองค์การและพนักงาน
อัยการ พ.ศ.

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘
- : ร่างพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี
เป็นผู้เสนอ)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์การ
และพนักงานอัยการ พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของ
วุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา
โดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กันยายน ๒๕๕๓

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายหน้ท ผาสุข	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวปรางทิพย์ หวังสมนึก	นิติกร ๔
นางสาวเกตุจลินท์ วรรณทอง	วิทยากร ๔
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการ ๖
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๕๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ และผลการพิจารณา

ของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ
และพนักงานอัยการ พ.ศ. ๑
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ
และพนักงานอัยการ พ.ศ. ๕
- ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๑๙
 ๑. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่ง ๑๙
 ๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ๑๙
 ๓. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่สอง ๑๙
 - ๓.๑ ประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ๑๙
 - ๓.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ๒๒
 ๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม ๓๐

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ

พ.ศ. ๒๔๙๘ กับร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ

และพนักงานอัยการ พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) ๓๑

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย ๔๗
- รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 ๑. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระ
และหลักประกันความเป็นอิสระของอัยการ ๕๗
 ๒. ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการในต่างประเทศ ๖๖
 ๓. ระบบอัยการในต่างประเทศ ๗๑
 ๔. ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการในประเทศไทย ๗๕
- บทความที่เกี่ยวข้อง
 - ถึงเวลาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง
คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) แล้วหรือยัง ๗๗
- ชั้นเงินเดือน ตำแหน่ง และจำนวนข้าราชการอัยการ ๘๓
- จำนวนข้าราชการจำแนกตามสายงาน ๘๔
- ผังแสดงโครงสร้างสำนักงานอัยการสูงสุด ๘๕
- บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการอัยการ ๘๖
- เอกสารอ้างอิง ๘๗

ภาคผนวก	: พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ (๑)
	: ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๙)
	: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร (๒๙)
	: ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) (๕๑)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของ
สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ และผลการพิจารณา
ของรัฐสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ มีหลักการและเหตุผลดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียง ๒๔๒ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี และงดออกเสียง ไม่มี และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ๓๖ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองขึ้นกรรมาธิการ กำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

คณะกรรมการการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายวิทยา แก้วภราดัย	เป็นประธานคณะกรรมการ
*๒. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายเจริญ จรรย์โกมล	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายทศพล เฟ็งส้ม	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๘. นายธนา ชีรวินิจ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๙. นายวัฒนา ช่างไฟเราะ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
*๑๐. นายจักรกฤษณ์ ทองศรี	๑๑. นายเจริญ คันธวงศ์
๑๒. นายเจือ ราชสีห์	๑๓. นายชลน่าน ศรีแก้ว
๑๔. ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยเกษม นิตสิริ	๑๕. นายเชวงศักดิ์ เร่งไฟบูลย์วงษ์
๑๖. นายถาวร พานิชพันธ์	๑๗. นายธนพิชย์ มูลพฤกษ์
๑๘. นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์	*๑๙. นาย نجمุดดีน อูมา
๒๐. นายนิพนธ์ บุญญามณี	๒๑. นายนิยม เวชกามา
๒๒. นายประเกียรติ นาสิมมา	*๒๓. นายประพนธ์ นิลวัชรมณี
*๒๔. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	๒๕. นายมารุต มัสยวานิช
๒๖. นายवासิต พยัคฆบุตร	๒๗. พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน
๒๘. พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	๒๙. ศาสตราจารย์ วิษณุ เครืองาม
๓๐. นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง	๓๑. นายเศกสรรค์ บางสมบุญ
๓๒. นายสนอง เทพอักษรณรงค์	๓๓. นายสัตยา อรุณธารี
๓๔. นายสุรพล เกียรติไชยากร	๓๕. นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์
๓๖. นายอรรถวิชัย สุวรรณภักดี	

เมื่อคณะกรรมการการวิสามัญ พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร^๑ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗

* หมายถึงกรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

^๑ โปรดดู รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ในภาคผนวกหน้า (๒๙)

(สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ โดยคณะรัฐมนตรีชุดที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบ การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียง ๓๐๑ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑ เสียง และงดออกเสียง ๒ เสียง แล้วส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใด หรือจะเสนอให้วุฒิสภาดังตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณา ศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖^๖ ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภาได้พิจารณาและเห็นควรมอบหมาย ให้คณะกรรมาธิการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญและติดตามการบริหารงบประมาณ เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมาธิการดังกล่าวรายงานต่อที่ประชุมวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ต่อไป

^๖ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๑๓๖ กำหนดว่า "ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมาธิการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป"

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

๑.๒ เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

๔. บทจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๕. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๖. บทยกเลิกกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘
- (๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐
- (๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒
- (๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗

๗. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาค” หมายความว่า เขตท้องที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ก.อ. กำหนดตามมาตรา ๗

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ เจ้าพนักงาน พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

๘. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้อัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๙. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๙.๑ กำหนดให้ระเบียบตามมาตรา ๑๔ วรรคสามที่ออกตามวรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๔ (๑๐) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ระเบียบตามมาตรา ๑๔ วรรคสามที่ออกตามวรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๔ (๑๐) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๙.๒ องค์กรอัยการ (หมวด ๑)

๙.๒.๑ กำหนดให้องค์กรอัยการประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล กำหนดให้ข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด และกำหนดให้การแบ่งหน่วยงานการจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ. (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ องค์กรอัยการประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ

สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล

ให้ข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด

การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ.

๙.๒.๒ กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม

๙.๓ พนักงานอัยการ (หมวด ๒)

๙.๓.๑ กำหนดตำแหน่งพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ตำแหน่งพนักงานอัยการมีดังต่อไปนี้

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) รองอัยการสูงสุด
- (๓) ผู้ตรวจการอัยการ
- (๔) อธิบดีอัยการ
- (๕) อธิบดีอัยการภาค
- (๖) รองอธิบดีอัยการ
- (๗) รองอธิบดีอัยการภาค
- (๘) อัยการพิเศษฝ่าย
- (๙) อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- (๑๐) อัยการผู้เชี่ยวชาญ
- (๑๑) อัยการจังหวัด
- (๑๒) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๓) อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๔) รองอัยการจังหวัด
- (๑๕) อัยการประจำกอง
- (๑๖) อัยการจังหวัดผู้ช่วย
- (๑๗) อัยการผู้ช่วย

นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีตำแหน่งอัยการอาวุโสด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ. จะประกาศกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่อ
 อย่างเป็นทางการตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยจะให้ตำแหน่งใดเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่งก็ได้

๙.๓.๒ กำหนดการแต่งตั้งอัยการสูงสุด พนักงานอัยการอื่น และการให้ พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งอัยการสูงสุด เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก ก.อ. และ
 ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

การแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นและการให้พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่ง
 ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

๙.๓.๓ กำหนดให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

๙.๓.๔ กำหนดให้มีสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อธิบดีอัยการภาค”

ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนด โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด”

ในสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด จะให้มีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด

๙.๓.๕ กำหนดให้มีพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นในกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น

๙.๓.๖ กำหนดอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ
- (๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ
- (๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่อง การที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่อง การที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วม หรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการที่ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการ จะรับแก้ต่างให้ก็ได้

(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการ ทางอนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาท กับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการ จะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการ มีอำนาจเป็นโจทก์ก็ได้

(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษา ให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(๘) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วน ของ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๙) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตาม สัญญานั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๑๐) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงาน อัยการ

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการ สูงสุด ตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงาน อัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง มาให้ถ้อยคำโดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใด ให้เป็นไป ตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.

๙.๓.๗ กำหนดเขตอำนาจของอัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด อธิบดีอัยการภาค และพนักงานอัยการผู้อื่น (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีโดยเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออธิบดีอัยการภาคได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีโดยเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่ออธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๓) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(๔) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

๙.๓.๘ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติการตามอำนาจ และหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใด (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ หรือตามกฎหมายอื่นใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับ

คำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

๙.๓.๙ กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวน เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน หรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน หรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการค้น การจับ และการคุมขังอาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการก็ได้

๙.๓.๑๐ กำหนดให้คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ให้ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา

๙.๓.๑๑ กำหนดอำนาจอัยการสูงสุดในการทำคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติ และกำหนดอำนาจในการมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาค (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติได้

ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการมอบอำนาจตามวรรคสอง อัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

**๙.๓.๑๒ กำหนดการรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงาน
อัยการซึ่งดำรงตำแหน่งต่าง ๆ (ร่างมาตรา ๒๐)**

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการ
แทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ
หรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจและ
หน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทน
หรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

**๙.๓.๑๓ กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่
ของพนักงานอัยการ (ร่างมาตรา ๒๑)**

มาตรา ๒๑ พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่
ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน
หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญ
ของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง
ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาด้วยโดยอนุโลม

**๙.๓.๑๔ กำหนดให้ความคุ้มครองพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดี
หรือการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๒)**

มาตรา ๒๒ ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติ
หน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

๙.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด (หมวด ๓)

๙.๔.๑ กำหนดอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ
และงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจ
และหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้ง
ในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาล
และหน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคล ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร

(๓/๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้

(๔) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องาน ในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ ฝ่ายอัยการ

(๖) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษา ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

(๗) ติดต่อกับและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับ เรื่องที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงาน อัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษา ประโยชน์ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่เป็นผู้สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

๙.๔.๒ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจเสนองบประมาณรายจ่าย ต่อคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณา บประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง ในกรณีที่เห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับ การจัดสรรให้ไม่เพียงพอ (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุดไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรร ให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณา งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

๙.๔.๓ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย

๙.๔.๔ กำหนดหลักเกณฑ์การได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายใดของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

๙.๔.๕ กำหนดอำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ

(๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

๙.๕ บทเฉพาะกาล

๙.๕.๑ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

๙.๕.๒ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

๙.๕.๓ กำหนดให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมี ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๙.๕.๔ กำหนดให้บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึง กรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่า กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ
รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการประจำสำนักงาน
อัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ.

๑. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

- ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำนโคขอภิปราย

๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ตามที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอด้วยคะแนนเสียง ๒๔๒ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี โดยมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน ๓๖ คน และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๓. สรุปประเด็นในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

๓.๑ ประเด็นสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. สรุปได้ดังนี้

(๑) กรณีกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖)

กรณีเห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการฯ

๑. เห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการฯ เนื่องจาก องค์กรอัยการมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา การเสนอร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ก็เพื่อวางหลักเกณฑ์และกำหนดวิธีการในการดำเนินงานขององค์กรอัยการ ดังนั้น บุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงสมควรให้ผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชาของบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวงงานนั้นเป็นอย่างดี

๒. เห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการฯ เนื่องจาก การกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการนั้น ถือเป็นกรกระจายอำนาจอย่างหนึ่ง ซึ่งการควบคุมดูแลการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ นั้น ไม่จำเป็นต้องมีการรวมอำนาจไว้ที่นายกรัฐมนตรีเสมอไป

กรณีไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการฯ

๑. การกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติจะทำให้เกิดข้อเคลือบแคลงเกี่ยวกับความเป็นอิสระและความยุติธรรมในการพิจารณาสั่งคดีหรือในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการได้

๒. การกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ อาจทำให้เกิดข้อขัดข้องในกรณีที่จะทำการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจาก องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ไม่มีอำนาจในการเสนอพระราชบัญญัติได้

กรรมวิธีการโต้ตอบข้อซักถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

๑. การพิจารณาแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ความเป็นอิสระ และมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน

๒. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕

(๒) อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ (มาตรา ๑๔)

กรณีไม่เห็นด้วยและข้อสังเกตกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการฯ

๑. การเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) ส่งผลให้ถ้อยคำมีความสมบูรณ์ขึ้นหรือไม่ เพียงใด

๒. การเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) เป็นคำว่า “อำนาจและหน้าที่” กับร่างพระราชบัญญัติเดิม คือ “อำนาจหน้าที่” นั้น ส่งผลให้ความหมายแตกต่างกัน

๓. การเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) อาจก่อให้เกิดการตีความในอนาคต เนื่องจาก ปัจจุบันได้มีปัญหาในข้อกฎหมายและต้องตีความถ้อยคำในกฎหมายอยู่เสมอ โดยเฉพาะคำว่า “และ” ซึ่งต้องมีการตีความหาความหมายที่แท้จริงว่ามีความหมายครอบคลุมไปถึงส่วนใดบ้าง

๔. การเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) อาจก่อให้เกิดการตีความในอนาคต ซึ่งถือเป็นอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายประการหนึ่ง

กรรมวิธีการโต้ตอบข้อซักถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

๑. การเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) เป็นการล้อย่อยคำในมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เนื่องจากมีความต้องการให้ถ้อยคำเป็นไปในแนวทางเดียวกับรัฐธรรมนูญ และเป็นถ้อยคำที่สละสลวย

๒. ในประเด็นความหมายของถ้อยคำนั้น การใช้คำว่า “และ” จะมีความหมายว่ารวมถึงทั้งสองอย่าง ซึ่งในกรณีของอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) จึงหมายความว่า ทั้งอำนาจและหน้าที่ แต่ถ้าไม่ใส่คำว่า “และ” จะมีความหมายว่าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในกรณีของอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) นั้น อาจทำให้เข้าใจว่าหมายถึงอำนาจหรือหน้าที่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เจตนารมณ์ของอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) ต้องการให้มีความหมายว่า ทั้งอำนาจและหน้าที่ ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตราดังกล่าว

๓. การเพิ่มเติมคำว่า “และ” ในอนุมาตรา (๑๑) และ (๑๒) เนื่องจากต้องการให้ถ้อยคำของกฎหมายเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับอนุมาตราอื่น

๔. เพื่อให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกับกฎหมายฉบับเดิม คือพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ เนื่องจาก พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ใช้คำว่า “อำนาจและหน้าที่”

(๓) กรณีการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ได้รับความคุ้มครอง (มาตรา ๒๒)

กรณีไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการฯ

๑. คำว่า “โดยสุจริตและเที่ยงธรรม” เป็นถ้อยคำที่ให้ความหมายในเชิงนามธรรมไม่สามารถหาขอบเขตแห่งความหมายได้แน่ชัดว่ามีความหมายครอบคลุมถึงการกระทำในลักษณะใด ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะกำหนดขอบเขตของถ้อยคำดังกล่าวนี้ไม่เหมือนกัน กล่าวคือเป็นเรื่องของความรู้สึกของแต่ละบุคคลเท่านั้น

๒. การเพิ่มเติมถ้อยคำในมาตรา ๒๒ นั้น เป็นการลดอนสิทธิของประชาชนในการใช้สิทธิทางศาล โดยไม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีกับพนักงานอัยการในกรณีที่ตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือได้รับความเสียหายจากการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่อื่นของพนักงานอัยการได้

อนึ่ง ประธานคณะกรรมการฯ ได้ขอให้กลับไปใช้ร่างเดิมโดยไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติม

(๔) อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด (มาตรา ๒๓)

การแก้ไขมาตรา ๒๓ โดยเพิ่มเติมอนุมาตรา (๓/๑) จะเป็นกรณีที่ทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานอัยการสูงสุดเข้าซ้อนกับการปฏิบัติงานของสำนักงานบังคับคดีหรือไม่ เนื่องจาก ปัจจุบันสำนักงานบังคับคดีได้ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีซึ่งเป็นราชการประจำอยู่แล้ว

กรรมวิธีการได้ตอบข้อซักถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

การแก้ไขถ้อยคำในมาตรา ๒๓ ดังกล่าวมิได้เป็นกรณีที่จะทำให้การปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด เนื่องจากสำนักงานอัยการสูงสุดมีส่วนราชการที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการบังคับคดีอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินงานคนละขั้นตอนกับการดำเนินงานของสำนักงานบังคับคดี การที่คณะกรรมการฯ ได้เพิ่มเติมอนุมาตราดังกล่าวนั้น เนื่องจากเพื่อให้เกิดความชัดเจนและความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

๓.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

ร่าง

พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พ.ศ.

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ พนักงานอัยการ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ
 (๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้อง ในเรื่องที่ได้กระทำไปตามหน้าที่กิติ หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้อง ในเรื่องที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการกิติ เมื่อเห็นสมควร พนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้

(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการ ทางอนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีข้อพิพาท

กับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(๘) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๙) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญานั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๑๐) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด ตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงานอัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาให้ถ้อยคำโดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการการ

มาตรา ๑๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำ

พยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความ อีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน หรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการค้น การจับกุม และการคุมขังอาจขอช่วยให้ร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๐ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๙ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการ แทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจและ หน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทน หรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒*

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการอัยการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ และงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้ง ในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคล ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่ เห็นสมควร

(๓/๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้

(๔) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องาน ในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ ฝ่ายอัยการ

(๖) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก คุ้มครอง การรักษา ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

* ประธานคณะกรรมการฯ ได้ขอให้กลับไปใช้ร่างเดิมโดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

(๗) ติดต่อกับและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่เป็นคู่สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ

มาตรา ๒๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ

(๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

บทเฉพาะกาล

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

ไม่มีการแก้ไข

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. เรียงตามลำดับมาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐^๑ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง ต่อจากนั้นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยคะแนนเสียง ๓๐๑ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑ เสียง และงดออกเสียง ๒ เสียง

^๑ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐ กำหนดว่า “เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๗ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดไม่ได้ นอกจากเห็นว่าย่างขัดแย้งกันอยู่”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ

พ.ศ. ๒๔๙๘

กับ

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พ.ศ.

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๔๗๘ พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๗๙ และบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้</p> <p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอัยการ</p> <p>“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีกรมอัยการ</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒</p> <p>(๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗</p> <p>(๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗</p> <p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ</p> <p>“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๕ พนักงานอัยการได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. อธิบดี ๒. รองอธิบดี ๓. อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา ๔. อัยการพิเศษฝ่ายคดี ๕. อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ๖. อัยการพิเศษประจำเขต 	<p>สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล</p> <p>ให้ข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ.</p> <p>มาตรา ๘ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และหลักนิติธรรม</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๒ พนักงานอัยการ</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๙ ตำแหน่งพนักงานอัยการมีดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) อัยการสูงสุด (๒) รองอัยการสูงสุด (๓) ผู้ตรวจการอัยการ (๔) อธิบดีอัยการ (๕) อธิบดีอัยการภาค (๖) รองอธิบดีอัยการ (๗) รองอธิบดีอัยการภาค (๘) อัยการพิเศษฝ่าย

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๘ การแต่งตั้งพนักงานอัยการจะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่เป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา</p> <p>มาตรา ๙ ในเขตหนึ่ง ๆ ให้มีพนักงานอัยการนายหนึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการอัยการประจำเขต เรียกว่า “อัยการพิเศษประจำเขต”</p> <p>ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ละศาล ให้มีพนักงานอัยการนายหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด” และให้มีผู้ช่วย เรียกว่า “อัยการจังหวัดผู้ช่วย” และ “อัยการผู้ช่วย”</p> <p>มาตรา ๑๐ ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อธิบดีหรือรองอธิบดี หรืออัยการพิเศษฝ่ายคดีที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอธิบดี เป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น</p> <p>มาตรา ๑๑ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(๑) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมอัยการหรือพนักงานอัยการ</p> <p>(๒) ในคดีแพ่ง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมอัยการหรือพนักงานอัยการ</p>	<p>มาตรา ๑๒ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อธิบดีอัยการภาค”</p> <p>ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนด โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด”</p> <p>ในสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด จะให้มีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด</p> <p>มาตรา ๑๓ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น</p> <p>มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ</p> <p>(๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>(๓) ในคดีแพ่งหรืออาญาซึ่งเจ้าพนักงานถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรืออาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเข้าร่วมกับเจ้าพนักงานกระทำการในหน้าที่ราชการก็ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างก็ได้</p> <p>(๔) ในคดีแพ่งที่เทศบาลหรือสุขาภิบาลเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลย ซึ่งมีไซ้เป็นคดีที่พิพาทกับรัฐบาล เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างก็ได้</p> <p>(๕) ในคดีแพ่งที่นิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลย และมีไซ้เป็นคดีที่พิพาทกับรัฐบาล เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างก็ได้</p> <p>(๖) ในคดีที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้</p> <p>(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้นเมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะฎีกาก็ได้</p> <p>(๘) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามสัญญานั้น และในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ</p>	<p>(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการก็ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้</p> <p>(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีไซ้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้</p> <p>(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้</p> <p>(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้นเมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้</p> <p>(๘) ดำเนินการตามที่ได้เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ</p> <p>(๙) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามสัญญานั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ</p> <p>(๑๐) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๒ อธิบดีและรองอธิบดีมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อัยการพิเศษประจำเขตมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในเขต พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่</p> <p>(๑) เมื่ออธิบดีได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออัยการพิเศษประจำเขตได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในเขตไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดโดยเฉพาะเรื่องภายในเขต และอธิบดีหรืออัยการพิเศษประจำเขต แล้วแต่กรณี ได้แจ้งให้ศาลแห่งท้องที่นั้นทราบแล้ว พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา</p> <p>(๒) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำ</p>	<p>(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ</p> <p>(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงานอัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาให้ถ้อยคำโดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้</p> <p>พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.</p> <p>มาตรา ๑๕ อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่</p> <p>(๑) เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออธิบดีอัยการภาคได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี</p> <p>(๒) เมื่ออธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี</p> <p>(๓) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำ</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>ศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลาง มีอำนาจดำเนินคดีในศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้</p> <p>(๓) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายเฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีอำนาจออกหมายเรียกบุคคลใด ๆ นอกจากพยานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่คู่ความฝ่ายนั้นยินยอมมาให้การต่อพนักงานอัยการ โดยจะให้สาบานหรือปฏิญาณตัวก็ได้</p>	<p>ศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้</p> <p>(๔) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติกรตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ หรือตามกฎหมายอื่นใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการค้น การจับ และการคุมขังอาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการก็ได้</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๔ ในการออกหมายเรียกตามความในมาตรา ๑๓ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๑๕ ในการใช้อำนาจหรือกระทำการหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติก็ได้</p>	<p>มาตรา ๑๘ คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ให้ถือเป็นคำบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>มาตรา ๑๙ ในการใช้อำนาจหรือกระทำการหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติก็ได้</p> <p>ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุด หรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>ในการมอบอำนาจตามวรรคสอง อัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้</p> <p>มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด</p> <p>ในกรณีที่มิกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจและหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา ๒๑ พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้</p> <p>ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาด้วยโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๒๒ คุณสมบัติของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๒๑ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด</p> <hr style="width: 10%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการ และงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจ และหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้ง ในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน</p> <p>(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคลซึ่งมิใช่ หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร</p> <p>(๓/๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาล หรือหน่วยงาน ของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้</p>

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ
พ.ศ. ๒๔๙๘

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

(๔) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องาน
ในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ

(๖) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม การรักษา
ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

(๗) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ใน
อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ
หรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษา
ประโยชน์ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ
ตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่เป็นคู่สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์
ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี
เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุดไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติ
โอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้
ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณา
งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎรวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย</p> <p>มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย</p> <p>มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุดให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>(๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ</p> <p>(๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้</p> <p>ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้</p>

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ

พ.ศ. ๒๔๙๘

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา

๒

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติราชการนอกจากการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการอยู่ในส่วนภูมิภาคพึงบังคับบัญชาอัยการพิเศษประจำเขตและผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่ลบล้างอำนาจของอธิบดี</p> <p>มาตรา ๑๗ รัฐมนตรีมีอำนาจทำคำสั่งหรือวางระเบียบให้พนักงานอัยการทำหน้าที่อื่นใด นอกจากหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นได้ คำสั่งนั้น ๆ จะเป็นคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือจะวางเป็นระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการทำหน้าที่อย่างใดก็ได้ เว้นแต่คำสั่งหรือระเบียบนั้น ๆ จะขัดต่องานในหน้าที่หรืออาจทำให้งานในหน้าที่เสื่อมทรามได้</p> <p>มาตรา ๑๘ ถ้าพนักงานอัยการผู้เป็นหัวหน้าไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้พนักงานอัยการผู้เป็นหัวหน้านั้นแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นรักษาการแทนในส่วนราชการนั้น แต่ถ้ามิได้แต่งตั้งผู้ใดไว้ก็ให้พนักงานอัยการผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนรักษาการแทน</p>	<p>หรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา อัยการพิเศษฝ่ายคดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษประจำเขตหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับอัยการพิเศษประจำเขต รองอธิบดีอัยการฝ่าย รองอธิบดีอัยการเขต อัยการจังหวัด ประจำกรม และอัยการประจำกรม ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ</p>

<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>แต่ทั้งนี้ อธิบดีหรือรัฐมนตรีอาจส่งเปลี่ยนแปลงได้</p> <p>มาตรา ๑๘ ทวิ ถ้าตำแหน่งพนักงานอัยการตามมาตรา ๕ วางลง อธิบดีจะแต่งตั้งพนักงานอัยการนายหนึ่งรักษาการในตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราวก็ได้ ถ้าตำแหน่งที่วางนั้นเป็นตำแหน่งอธิบดี รัฐมนตรีจะแต่งตั้งพนักงานอัยการนายหนึ่งรักษาการในตำแหน่งอธิบดีเป็นการชั่วคราวก็ได้</p> <p>ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ก็ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่อย่างนั้นในระหว่างที่รักษาการในตำแหน่งได้ด้วย</p> <p>มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกระทรวงหรือกรม ประสงค์จะแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดให้ดำเนินคดีแพ่งในศาลใดศาลหนึ่งหรือหลายศาลซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตนเป็นประจำหรือเฉพาะคดีใดคดีหนึ่ง ให้แจ้งให้อธิบดีทราบเมื่ออธิบดีเห็นชอบในคุณสมบัติของข้าราชการผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้ง และอธิบดีได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ก็ให้ข้าราชการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีแทนได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา</p> <p>ข้าราชการผู้ที่จะดำเนินคดีดังกล่าวในวรรคก่อน ต้องเป็นเนติบัณฑิตหรือได้รับปริญญาตรี หรือปริญญาโทในต่างประเทศที่เนติบัณฑิตยสภายอมเทียบว่าเสมอด้วยเนติบัณฑิตและเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี</p>	<p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p>

๒๒

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พ.ศ.

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ พ.ศ.

๒. ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สำนักงานอัยการสูงสุด

๓. ความเป็นมา

เดิมสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง ดำเนินคดีแพ่งและให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ และอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และมีการบริหารราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอัยการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายภารกิจ

เพื่อให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการซึ่งมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคห้า

๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่มีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทำให้ต้องม้องค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทั้งปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดมีฐานะเป็นกรม อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และมีระบบการบริหาร

ราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งมีได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

เพื่อให้มีองค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญดังนี้

๑. เปลี่ยนสถานะสำนักงานอัยการสูงสุดจากกรม ให้เป็นองค์กรอัยการ ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

๒. ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีการบริหารงานโดยอิสระ ทั้งในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ

ตรากฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการ ดังนี้

๑. ให้มีองค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอัยการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีทั้งปวงแทนรัฐ และดำเนินการอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา และเป็นผู้แทนนิติบุคคล

๒. กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ดังนี้

๒.๑ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอิสระในการบริหารงานบุคคล ทั้งข้าราชการอัยการ ข้าราชการธุรการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด

๒.๒ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอิสระในการงบประมาณ โดยรัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการบริหารงานโดยอิสระของสำนักงานอัยการสูงสุด และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุด และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำแปรญัตติต่อกรรมาธิการได้โดยตรง เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระจากคณะรัฐมนตรีในการบริหารงบประมาณ และให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๘ วรรคแปดและวรรคเก้า

๒.๓ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอิสระในการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการบริหารราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน
ไม่มี

๔.๖ เหตุผลที่แสดงว่ามาตรการที่กำหนดสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้
เมื่อมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการตามหลักการดังกล่าวจะส่งผลให้สำนักงานอัยการสูงสุด
เป็นองค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ ที่มีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ
และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ และการบริหารราชการ
สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕

๕. ผู้ทำภารกิจ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ กำหนด
เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ และกำหนดให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
ดังกล่าว โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นหน่วยงานซึ่งมีอำนาจ
หน้าที่ตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวทั้งมีพนักงานอัยการอยู่ในสังกัด จึงเป็นผู้ปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วง
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ
เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการ
ที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็น
ผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้เพื่อกำหนดให้มี
องค์กรอัยการที่มีอำนาจหน้าที่และการบริหารงานองค์กรอัยการ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญดังกล่าว

๗. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

ไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ไม่มีภาระต่อบุคคล แต่มีความคุ้มค่าโดยจะส่งผลให้สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นหน่วย
ราชการที่มีทรัพยากรบุคคล สถานที่และทรัพย์สินอยู่เดิมเปลี่ยนแปลงไปมีฐานะเป็นองค์กรอัยการ
ตามรัฐธรรมนูญที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมี
อัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ โดยมีได้เป็นการจัดตั้งหน่วยราชการขึ้นใหม่ จึงมิได้เพิ่มภาระ
แก่ทางรัฐแต่อย่างใด

๘.๑ ผู้ซึ่งถูกระทบโดยกฎหมายบังคับ
ไม่มี

๘.๒ ภาระหน้าที่ที่เกิดกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับ
ไม่มี

๘.๓ สิทธิเสรีภาพที่ถูกจำกัด
ไม่มี

๘.๔ ความคุ้มค่าของภารกิจ

การตราพระราชบัญญัติฉบับนี้จะส่งผลให้สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นหน่วยราชการ ที่มีฐานะเป็นกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕ และมีระบบการบริหารราชการตามพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ไปเป็นองค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ โดยมีได้เป็นการจัดตั้งหน่วยราชการขึ้นใหม่

๙. ความพร้อมของรัฐ

๙.๑ ความพร้อมของรัฐ

- (ก) กำลังคนและอุปกรณ์หลักที่คาดว่าจะต้องใช้
ใช้อุปกรณ์และบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอยู่แล้ว
- (ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ซึ่งจำเป็นต้องมี
ใช้เจ้าหน้าที่ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามปกติ
- (ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้
ใช้งบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ได้รับการจัดสรรตามกฎหมาย

๙.๒ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

ใช้วิธีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามปกติ

๑๐. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน
ไม่มีหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

๑๑. วิธีการทำงานและระบบตรวจสอบ**๑๑.๑ สรุประบบการทำงาน**

เป็นระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร

๑๑.๒ ระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการทำงาน

มีระบบการตรวจสอบภายในโดยหน่วยงานตรวจสอบที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และมีการตรวจสอบภายนอกโดยองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายด้วย

๑๒. มาตรการป้องกันมิให้มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควร

มีการตราอนุบัญญัติเท่าที่จำเป็นเพื่อรองรับมาตรการตามกฎหมายนี้

๑๓. การรับฟังความคิดเห็น

เผยแพร่ร่างกฎหมายนี้ในเว็บไซต์สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้อาจได้รับผลกระทบจากการมี หรือการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวแล้ว และได้รับฟังความคิดเห็นจากคณะผู้บริหารของสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียและอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายแล้ว

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ.

๒. ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สำนักงานอัยการสูงสุด

๓. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการ รวมถึงการแบ่งอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ตามความรับผิดชอบและตามเขตท้องที่ ได้มีการประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐ พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗ รวม ๔ ฉบับ ก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าว ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความเป็นปัจจุบันอีกเลย จึงทำให้บทบัญญัติดังกล่าวนี้มีเนื้อหาหลายส่วนที่ไม่สอดคล้องและเป็นปัจจุบัน ประกอบกับเมื่อมีการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น และการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว ทำให้เกิดผลในทางกฎหมายหลายประการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอัยการ เช่น สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอิสระและไม่เป็นส่วนราชการในฝ่ายบริหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมไม่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานอัยการสูงสุดต่อไป องค์กรอัยการมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาโดยการเข้าดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งของอัยการสูงสุดต้องเป็นไปตามมติคณะกรรมการอัยการและให้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา จึงเป็นเหตุให้บทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ไม่สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการให้เป็นปัจจุบันและให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

ปรับปรุงพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติการของพนักงานอัยการ รวมทั้งการแบ่งอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามความรับผิดชอบและตามเขตท้องที่ ให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ใน

ปัจจุบัน และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕

๔.๒ ความจำเป็นต้องทำภารกิจ

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการ รวมถึงการแบ่งอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามความรับผิดชอบและตามเขตท้องที่ ได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีเนื้อหาหลายส่วนที่ไม่สอดคล้องและเป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการดังกล่าวให้เป็นปัจจุบันและให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศและใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น และการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว ทำให้เกิดผลในทางกฎหมายหลายประการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอัยการ เช่น สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอิสระและไม่เป็นส่วนราชการในฝ่ายบริหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมไม่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักงานอัยการสูงสุดต่อไป องค์กรอัยการมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาโดยการเข้าดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งของอัยการสูงสุดต้องเป็นไปตามมติคณะกรรมการอัยการและได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีเนื้อหาหลายส่วนที่ไม่สอดคล้องเป็นปัจจุบัน และไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพระราชบัญญัติพนักงานอัยการฯ ฉบับดังกล่าวให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ ดังกล่าว

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจ

ปรับปรุงพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีสาระสำคัญในการปรับปรุงในเรื่อง ดังนี้

- ๑) กำหนดบทนิยามต่างๆ ให้สอดคล้องและถูกต้องตรงตามปัจจุบัน
- ๒) กำหนดชื่อผู้ดำรงตำแหน่งพนักงานอัยการและอำนาจบังคับบัญชาให้ถูกต้องตรงตามปัจจุบัน
- ๓) กำหนดให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลไม่เฉพาะศาลยุติธรรมเท่านั้น

๔) กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการให้ครอบคลุมถึงอำนาจหน้าที่ใน
ทุก ๆ ด้านของพนักงานอัยการในปัจจุบัน และให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและ
กฎหมายอื่น

๕) กำหนดหลักการให้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ของ
พนักงานอัยการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และกำหนดหลักการให้ผู้เสียหายที่ได้รับความ
เสียหายจากการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการดำเนินคดีกับพนักงานอัยการได้ตามขั้นตอนตาม
กฎหมาย

๖) กำหนดหลักการในการออกหมายเรียกของพนักงานอัยการในการเรียก
บุคคลมาให้การต่อพนักงานอัยการ ให้ครอบคลุมทั้งในคดีแพ่ง และคดีอื่นที่ตั้งต้นที่พนักงานอัยการ

๗) กำหนดให้อัยการสูงสุดสามารถมอบอำนาจของอัยการสูงสุดในการปฏิบัติ
หน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นให้กับรองอัยการสูงสุดหรืออัยการ
อื่นได้

๘) ตัดเรื่องอำนาจบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีออก และ
กำหนดหลักการในเรื่องการรักษาราชการแทนในกรณีที่พนักงานอัยการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และใน
กรณีที่ตำแหน่งพนักงานอัยการว่างลง

๙) กำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่มี

๔.๖ เหตุผลที่แสดงว่ามาตรการที่กำหนดสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้

การปรับปรุงพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามหลักการดังกล่าว
จะส่งผลให้กฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่และ
การปฏิบัติงานของพนักงานอัยการมีเนื้อหาที่สอดคล้องเป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕

๕. ผู้ทำภารกิจ

สำนักงานอัยการสูงสุด เนื่องจากเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เกี่ยวข้อง
กับอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักงานอัยการสูงสุด)
จึงควรเป็นผู้ทำภารกิจนี้

๖. เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ
เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ และ
ตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น ประกอบกับ
พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่

และการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการ รวมถึงการแบ่งอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามความรับผิดชอบและตามเขตท้องที่ได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีเนื้อหาหลายส่วนที่ไม่สอดคล้องและเป็นปัจจุบัน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๗. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

ไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ไม่มีภาระต่อบุคคล แต่มีความคุ้มค่าโดยจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการที่มีความเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันจะส่งผลให้เกิดการใช้บังคับกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

๘.๑ ผู้ซึ่งถูกระทบโดยกฎหมายบังคับ

ไม่มี

๘.๒ ภาระหน้าที่เกิดกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับ

ไม่มี

๘.๓ สิทธิเสรีภาพที่ถูกรงจำกัด

ไม่มี

๘.๔ ความคุ้มค่าของภารกิจ

การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการดังกล่าวจะส่งผลให้กฎหมายดังกล่าวมีความชัดเจนเป็นปัจจุบัน และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามกฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพ เกิดความยุติธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุด

๙. ความพร้อมของรัฐ

๙.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนและอุปกรณ์หลักที่คาดว่าจะต้องใช้

ใช้อุปกรณ์และบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอยู่แล้ว

(ข) อนุมัติและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ซึ่งจำเป็นต้องมี

ใช้เจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามปกติ

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้

ไม่ได้ใช้งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้แต่อย่างใด

๙.๒ วิธีการที่จะให้ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

ใช้วิธีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามปกติ

๑๐. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อน หรือใกล้เคียงกัน
ไม่มีหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

๑๑. วิธีการทำงานและระบบตรวจสอบ

๑๑.๑ สรุประบบการทำงาน

เป็นระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญที่ไม่อยู่ในการกำกับของราชการฝ่ายบริหาร

๑๑.๒ ระบบการตรวจสอบประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการทำงาน

มีระบบตรวจสอบภายในโดยหน่วยงานตรวจสอบที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด และมีการตรวจสอบภายนอกโดยองค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายด้วย

๑๒. มาตรการป้องกันมิให้มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลจนเกินสมควร

มีการตราอนุบัญญัติเท่าที่จำเป็นเพื่อรองรับมาตรการตามกฎหมายนี้

๑๓. การรับฟังความคิดเห็น

เผยแพร่ร่างกฎหมายนี้ในเว็บไซต์สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้อาจได้รับผลกระทบจากการมี หรือการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวแล้ว และได้รับฟังความคิดเห็นจากคณะผู้บริหารของสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียและอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายแล้ว

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง*

1. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระและหลักประกันความเป็นอิสระของอัยการ

จากรายงานการวิจัยเรื่อง หลักประกันความเป็นอิสระของอัยการ ที่ศึกษาโดย เกื้อพงษ์ เกียรติจิรโชติ ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี ๒๕๕๒ ได้กล่าวถึงหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระและหลักประกันความเป็นอิสระของอัยการไว้ (เกื้อพงษ์ เกียรติจิรโชติ, ๒๕๕๒: ๑๕-๓๓) โดยสรุปดังนี้

อัยการในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญไม่น้อยไปกว่าผู้พิพากษา เพราะลักษณะของอำนาจหน้าที่ของอัยการเป็นการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาและวินิจฉัย อันมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ อัยการจึงจำเป็นต้องมีความเป็นอิสระ

ความเป็นอิสระในการดำเนินคดีอาญา หมายความว่า การไม่ถูกบังคับบัญชาสั่งการชี้แนะหรือแทรกแซงจากผู้หนึ่งผู้ใด ความอิสระในการดำเนินคดีนั้น อาจพิจารณาความหมายได้ 2 ทาง คือ ในทางเนื้อหา หมายถึง การหาความแท้จริงของเรื่อง และในทางส่วนตัว หมายถึง การไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใด ๆ และปราศจากอคติทั้งปวง

ในปัจจุบันความเป็นอิสระของอัยการได้รับการพัฒนาและให้ความสำคัญ โดยที่นานาอารยประเทศได้กำหนดหลักการเรื่องนี้ไว้ในมาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในส่วนของแนวทางว่าด้วยบทบาทของอัยการที่รับรองโดยที่ประชุมขององค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ครั้งที่ ๘ ณ กรุงฮาวานา ประเทศคิวบา เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ถึง ๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๙๐ โดยกำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนประเทศสมาชิกในการดำเนินการกิจการรักษาและส่งเสริมประสิทธิภาพ ความเสมอภาคและความยุติธรรมของอัยการในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งรัฐบาลพึงเคารพและให้ความสำคัญภายใต้กรอบแห่งกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศ และพึงเป็นที่ตระหนักของผู้ที่เป็นอัยการตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ ผู้พิพากษา นักกฎหมาย บุคคลในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติตลอดจนสาธารณชนทั่วไป โดยในส่วนของสภาพและเงื่อนไขของการปฏิบัติงาน ข้อ ๔ ที่ว่า “รัฐพึงดำเนินการให้เป็นที่มั่นใจได้ว่าอัยการสามารถจะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทแห่งวิชาชีพโดยปลอดจากการถูกข่มขู่ ชัดขวาง” หลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มีบุคคลที่ประสงค์จะข่มขู่ ชัดขวางการทำหน้าที่ของอัยการ จึงจำเป็นที่รัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นที่มั่นใจได้ว่าอัยการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทแห่งวิชาชีพได้โดยปราศจากการถูกข่มขู่ ชัดขวาง

* เรียบเรียงโดย นางสาวเกตุฉลิษฐ์ วรรณทอง วิทยากร ๔ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ทั้งนี้เพื่อให้การได้กระทำหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน หลักการดังกล่าวส่งผลให้ประเทศที่มีความเจริญในด้านการบริหารกระบวนการยุติธรรมทุกประเทศมีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ กำหนดหลักประกันความเป็นอิสระของพนักงานอัยการในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านกฎหมาย การบริหารงานบุคคล การจัดองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ในเอเชีย พม่า อินเดีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา เช่น เม็กซิโก เวเนซุเอลา เปรู ปานามา เอลซัลวาดอร์ โคลัมเบีย อควาดอร์ โดมินิกัน คิวบา กลุ่มประเทศสังคมนิยม เช่น สหภาพโซเวียต (ก่อนแยกเป็นรัฐอิสระในปัจจุบัน) และประเทศกลุ่มบริวารของรัฐเซีย (เดิม) ส่วนในยุโรปตะวันตก เช่น สวีเดน เป็นต้น ประเทศไทยได้กำหนดหลักการใหม่เกี่ยวกับหลักประกันความเป็นอิสระของอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

นอกจากนั้น ยังมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความจำเป็นที่อัยการจะต้องคงไว้ซึ่งความเป็นอิสระอีก เช่น คณะกรรมการการบริหารและการยุติธรรมวุฒิสภา มีข้อเสนอแนะว่า องค์กรอัยการซึ่งเป็นองค์กร ในกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะ “กึ่งตุลาการ” และสามารถให้คุณให้โทษกับบุคคลใด ๆ ได้ จึงจำเป็นที่ต้องมีความเป็นอิสระในระดับที่เหมาะสมตามหลักการในระบบประชาธิปไตย และอัยการต้องมีสถานภาพที่เป็นอิสระตามสมควรจากฝ่ายบริหาร เพื่อความเป็นอิสระในการใช้ดุลพินิจสั่งคดี จึงควรต้องแยกสถานภาพของอัยการให้ต่างจากข้าราชการประเภทอื่น และให้มีลักษณะของความเป็น “กึ่งตุลาการ” ให้ชัดเจนขึ้น

ความเป็นอิสระในที่นี้ได้แก่ ความเป็นอิสระที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระโดยปราศจากการแทรกแซงหรือกดดันจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แต่มิใช่เป็นอิสระปราศจากการตรวจสอบหรือขาดความรับผิดชอบ (accountability) ต่อองค์กรอื่นใด องค์กรอัยการจะต้องไม่เป็นเอกเทศเกินไป ควรจะต้องมีความเชื่อมโยงกับอำนาจของประชาชน โดยให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการคัดเลือก แต่งตั้งผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นอัยการสูงสุดเพื่อให้อัยการมีความรับผิดชอบต่อประชาชนโดยตรง โดยหลักแล้วอัยการมิใช่เครื่องมือของฝ่ายบริหารแต่อย่างใด หากแต่เป็นองค์กรตามกฎหมายสำหรับภาครัฐเพื่อคุ้มครองความยุติธรรม หรือเป็นองค์กรกึ่งตุลาการ กล่าวคือ มีความเป็นอิสระในการดำเนินการภายในกรอบแห่งอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ในแง่ของสายงาน องค์กรนี้อาจถูกจัดเข้าไปอยู่ในสายงานที่มีการกำกับดูแลได้ โดยการกำกับดูแลก็คือ อำนาจในการตรวจสอบให้มีการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกรอบแห่งอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น ผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลไม่อาจ “ล้วงลูก” เข้าไปก้าวก่ายการทำงานขององค์กรนี้ได้ ดังนั้น การที่รัฐธรรมนูญ กำหนดให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญสอดคล้องกับมาตรฐานองค์กรสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในส่วนของแนวทางว่าด้วยบทบาทของพนักงานอัยการ

หลักประกันความเป็นอิสระของอัยการ

สำหรับหลักประกันความเป็นอิสระของอัยการนั้น ภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว ภายในหนึ่งปีจำเป็นต้องออกกฎหมายลำดับรองเพื่อผลการบังคับใช้ แต่ปัจจุบันกฎหมายลำดับรองของอัยการที่ต้องตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังมีได้ประกาศใช้บังคับและอยู่ระหว่างการพิจารณา จึงพิจารณาตามหลักประกันความเป็นอิสระที่มีอยู่เดิม โดยแบ่งเป็นในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารงานบุคคล

๑. การปฏิบัติหน้าที่ อัยการสูงสุดมีอำนาจตามพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๕ และได้วางระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไว้ เห็นได้ว่า การดำเนินคดีของพนักงานอัยการเป็นไปโดยอิสระและตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลักประกันความเป็นอิสระ แต่ก็มีความหมายว่าการดำเนินการใดๆ จะปราศจากการตรวจสอบเพราะหลักประกันความเป็นอิสระดังกล่าวไม่ได้คุ้มครองถึงการตรวจสอบดุลพินิจจากองค์กรศาล

โดยปกติการตรวจสอบดุลพินิจของอัยการในการสั่งไม่ฟ้องคดีมีอย่างเป็นระบบและมีเพียงพออยู่แล้ว กล่าวคือ

๑) เมื่อพนักงานอัยการ (มีใช้อัยการสูงสุด) มีความเห็นและคำสั่งไม่ฟ้องคดีใด ๆ แล้ว ในกรุงเทพมหานคร จะต้องส่งสำนวนไปยังผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๒) ถ้าเป็นในต่างจังหวัดให้ส่งสำนวนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕ ซึ่งเห็นว่า เป็นมาตรการที่ได้ผลดีอยู่แล้วและไม่มีปัญหาในระบบแต่อย่างใด

การจะนำระบบการตรวจสอบดุลพินิจอัยการโดยศาลมาใช้จะทำให้พนักงานอัยการไม่ยากใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีและสั่งฟ้องไปให้เป็นหน้าที่ของศาลพิจารณา นอกจากนี้ พนักงานอัยการในประเทศไทยไม่มีอำนาจสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานอัยการในต่างประเทศ คงมีเพียงอำนาจการตรวจพิจารณาสำนวนการสอบสวน สั่งสอบสวนเพิ่มเติมและดำเนินคดีในศาลเท่านั้น การจะนำวิธีการให้ศาลเข้ามาตรวจสอบการทำงานของพนักงานอัยการจะทำให้พนักงานอัยการตัดสินใจฟ้องคดีไปโดยเป็นเพียงทางผ่านเท่านั้น การจะพิจารณาว่าจะฟ้องหรือไม่ฟ้องเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร การจะให้ศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีมาพิจารณาการจะสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ย่อมเป็นการขัดกับทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจ และขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ต้องการแบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ ออกมาอย่างชัดเจน

รัฐธรรมนูญก็ยังกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิขอให้วุฒิสภาเพิกถอนอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจ

หน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายได้อยู่แล้วตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาก็มีสิทธิขอตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว และเมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสีย ก็มีสิทธิขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนรวมทั้งของพนักงานอัยการในการสั่งคดีได้ตามรัฐธรรมนูญ

นอกจากนั้น ยังมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีหลักการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นหลักการที่ไม่เปิดเผยเป็นข้อยกเว้นเท่านั้น **ประชาชนยังมีสิทธิในการร้องทุกข์ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมากมาย** เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งของรัฐบาล และต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสิทธิในการร้องทุกข์ด้วยสื่อมวลชนอีกด้วย

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยังกำหนดให้การแต่งตั้งอัยการสูงสุดต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ซึ่งถือว่าเป็นหลักการที่เพิ่มขึ้นโดยกำหนดให้อัยการมีความรับผิดชอบต่อประชาชนโดยอ้อม ซึ่งเป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับหลักการการตรวจสอบโดยประชาชน

หลักการที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดว่า **อัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม** โดยเกื้อพงษ์ เกียรติจิรัชิต เห็นว่า หลักการดังกล่าวนี้ ถ้าจะสัมฤทธิ์ผลก็ควรมีหลักประกันการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่และการพิจารณาสั่งคดีของอัยการที่เป็นไปโดยเที่ยงธรรม ซึ่งอาจจะมีการทางกฎหมายมิให้ฟ้องร้องอัยการโดยตรงอันเนื่องมาจากการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม แต่ขณะเดียวกัน ก็ต้องมีระบบตรวจสอบดุลพินิจของอัยการด้วยเช่นกัน เช่น อาจมีกฎหมายแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการ เป็นต้น

อภิปรายประเด็นการใช้ดุลพินิจ

จากการศึกษาพบว่า ในอดีตแม้อัยการจะมีหลักประกันความเป็นอิสระทั้งในส่วนของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) และมีหลักประกันความเป็นอิสระในส่วนของการป้องกันการสั่งการจากฝ่ายการเมืองที่รัฐมนตรีผู้กำกับดูแลไม่อาจออกคำสั่งหรือวางระเบียบที่จะขัดต่องานในหน้าที่หรืออาจทำให้งานในหน้าที่ของอัยการเสื่อมทรามได้ก็ตาม แต่ยังไม่คุ้มครองถึงดุลพินิจของพนักงานอัยการในการสั่งคดี ดังจะเห็นได้จากกรณีที่เคยมีพนักงานอัยการถูกฟ้องอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนนี้ยังไม่มีหลักประกันความเป็นอิสระในการคุ้มครองดุลพินิจของอัยการ อาจสร้างความหวั่นวิตกต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการได้ เนื่องจากถ้าสั่งไม่ฟ้องแล้วอาจต้องตกเป็นจำเลยเองในการทำงาน ความหวั่นเกรงดังกล่าวอาจทำให้อัยการไม่กล้าที่จะมีดุลพินิจเพราะเกรงว่าจะถูกฟ้องได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อในการมีความเห็นและคำสั่งในคดีของอัยการได้

๒. การบริหารงานบุคคลของอัยการ การบริหารงานบุคคลของอัยการมีคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) เป็นผู้พิจารณาความดีความชอบและการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการอัยการทั้งปวง ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑

องค์ประกอบของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) มีที่มาจากข้าราชการอัยการเกือบทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งเลือกจากผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการอัยการมาแล้วในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีกรมอัยการ หรือรองอัยการสูงสุดหรือผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมาย ซึ่งเป็นผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการและเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ทั้งนี้ ต้องไม่เคยเป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองในระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา และไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภาหรือทนายความ

(๒) อัยการสูงสุดเป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง

(๓) รองอัยการสูงสุดตามลำดับอาวุโสจำนวนไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง

(๔) กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิหกคน ซึ่งข้าราชการอัยการที่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่ชั้น ๒ ขึ้นไปเป็นผู้เลือกจาก

(ก) ข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนตั้งแต่ชั้น ๔ ขึ้นไป และมีได้เป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่งอยู่แล้ว สามคน

(ข) ผู้รับบำนาญหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการอัยการมาแล้ว และต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา กรรมการพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง หรือทนายความ สามคน

(๕) กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาจำนวนสองคน และคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน

ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการดำเนินงานของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุดได้ดีในระดับหนึ่ง แต่ก็พอพบ ภัยเกียรติจิริโชติ ยังเห็นว่าไม่ครอบคลุมถึงการพิจารณาเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน อัตราค่าจ้างของผู้ปฏิบัติงาน

หากพิจารณาเปรียบเทียบกับสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะเทียบเคียงสถิตคดีหรือภารกิจต่าง ๆ กับสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว พบว่า สำนักงานศาลยุติธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณและอัตราค่าจ้างมากกว่าสำนักงานอัยการสูงสุดกว่าเท่าตัว ทั้ง ๆ ที่คดีที่ต้องดำเนินการก็มีมากเช่นเดียวกัน มีข้อสังเกตจากอัยการเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณว่าองค์กรใดองค์กรหนึ่งถึงแม้จะมีความอิสระในการบริหารงานทั่วไปก็ดี หรือมีความอิสระในการบริหารงานบุคคลก็ดี แต่หากองค์กรนั้นไม่มีอิสระในด้านงบประมาณ ท้ายที่สุดแล้วองค์กรนั้นก็อาจถูกแทรกแซงการบริหารได้ เนื่องจากงบประมาณที่เสนอต่อรัฐสมานั้นจะต้องทำในรูปพระราชบัญญัติ โดยพุดินัยรัฐบาลจึงมีบทบาทอย่างมากในการควบคุมงบประมาณและสามารถใช้อำนาจนี้ได้ตั้งแต่ชั้นพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก่อนที่ร่างจะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐

จะกำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการบริหารงานโดยอิสระขององค์กรเหล่านี้ และหากไม่เพียงพอก็ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการได้โดยตรง

อภิปรายประเด็นการงบประมาณ

ก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อัยการเป็นส่วนราชการหนึ่งที่อยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายบริหาร การของงบประมาณ หรืออัตรากำลังก็ต้องได้รับการอนุมัติจากฝ่ายบริหาร ซึ่งที่ผ่านมามีอัยการมีอุปสรรคข้อขัดข้องในเรื่องงบประมาณและอัตรากำลัง

แต่เมื่อภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แล้ว โดยผลของกฎหมายทำให้อัยการมีหลักประกันทางกฎหมายในเรื่องนี้ กล่าวคือ กฎหมายกำหนดให้อัยการมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๘ ยังกำหนดในลักษณะบังคับให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการบริหารงานโดยอิสระของรัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครองและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามพรรคแปด หากหน่วยงานนั้น เห็นว่า งบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการได้โดยตรง ซึ่งเป็นหลักการที่ดีและเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในส่วนของงบประมาณและอัตรากำลังของอัยการได้ดีในระดับหนึ่ง

ความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับเรื่องความเป็นอิสระ

เกื้อพงษ์ เกียรติจิรัชิตี ยังได้ทำการศึกษาบทความของคณิต ฒ นคร เกี่ยวกับเรื่องความเป็นอิสระ ซึ่งได้ศึกษาเมื่อปี ๒๕๔๙ ได้กล่าวในเรื่องนี้โดยสรุปว่า

๑. ความเป็นอิสระของพนักงานอัยการแตกต่างจากความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการ ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น” ความเป็นอิสระดังกล่าวพนักงานอัยการมีไม่ได้ ความเป็นอิสระของพนักงานอัยการเป็นความอิสระในฐานะหน่วยงาน คือไม่อยู่ในอาณัติของหน่วยงานอื่นและการเมือง พนักงานอัยการต้องฟังคำสั่งบัญชาของหัวหน้าพนักงานอัยการ แต่พนักงานอัยการไม่ผูกมัดโดยคำพิพากษาของศาลที่กล่าวมานี้เรียกว่า ความเป็นอิสระในเนื้อหา จะไม่มีอิทธิพลภายนอกมาบีบบังคับให้พนักงานอัยการดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ในทางอรรถคดีตามที่ต้องการ ความเป็นอิสระในส่วนนี้จึงเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง และจะต้องมีมาตรการทางกฎหมายวางหลักประกันให้แก่พนักงานอัยการว่า นักการเมืองจะเข้าไปก้าวก่ายในการดำเนินคดีของพนักงานอัยการไม่ได้

แม้ว่าในทางกฎหมายจะประสงค์ป้องกันอำนาจทางการเมือง เพื่อให้พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระในทางส่วนตัว และแม้ว่าข้าราชการอัยการโดยเนื้อหาเทียบได้กับข้าราชการตุลาการ แต่เมื่อกฎหมายมีความไม่ชัดเจนเช่นนี้ ย่อมไม่เป็นที่วางใจได้ว่าพนักงานอัยการจะปลอดจากอำนาจทางการเมือง และอันตรายเป็นอันเกิดจากการเมืองต่อประชาชนจะหมดไป

พนักงานอัยการทุกคนต้องมีหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของตนจากสำนักงานอัยการสูงสุดและผู้บังคับบัญชาของตนด้วย นั่นคือ การบริหารงานบุคคลของอัยการจะต้องตั้งอยู่บนระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง องค์ประกอบของ ก.อ. เป็นหลักประกันความเป็นอิสระในทางเนื้อหาได้ดี แต่เนื่องจากอัยการมีระบบบังคับบัญชา ความเป็นอิสระในทางส่วนตัวจะมีอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของ ก.อ. โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอัยการสูงสุด

๒. การตรวจสอบพนักงานอัยการ หน่วยงานอิสระ เช่น สำนักพระราชวัง สำนักราชเลขาธิการ หน่วยงานเหล่านี้เป็นหน่วยงานอิสระ แต่แตกต่างกันไปจากสำนักงานอัยการสูงสุด คือ องค์การกลางบริหารงานบุคคลของหน่วยงานเหล่านี้ คือ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหรือ ก.พ. แต่ของอัยการมีคณะกรรมการอัยการ หรือ ก.อ. โดยประธานมีได้เป็นนายกรัฐมนตรี แต่เป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกจากอัยการทั่วประเทศ

๓. สังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด ก่อนปี ๒๕๕๐ สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานที่ไม่ยึดโยงกับประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยเลย การดูแลสำนักงานอัยการสูงสุดของผู้มีอำนาจกำกับดูแล แท้จริงแล้วก็คือการดูแลงานธุรการของอัยการเท่านั้น การแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรมที่ผ่านมาเป็นการแก้ไขปัญหาย่อยๆ แยกส่วน นักวิชาการบางท่านเห็นว่าอัยการควรสังกัดกระทรวงยุติธรรม แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะต้องไม่มีอำนาจในการสั่งการใดๆ ในคดี และรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน

โดยสรุปคณิด ฌ นคร มีความเห็นว่า

๑. ความเป็นอิสระของพนักงานอัยการกับการตรวจสอบอำนาจพนักงานอัยการมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน และทั้งสองเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุด ส่วนเรื่องสังกัดของหน่วยงานอัยการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นลำดับรอง

๒. การบริหารงานบุคคลของอัยการขาดความเชื่อมโยงกับประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยทำให้เป็นช่องทางให้เกิดระบบอุปถัมภ์ได้

๓. ความเป็นอิสระของพนักงานอัยการยังขาดความสมบูรณ์ที่จะเป็นหลักประกันที่เพียงพอให้พนักงานอัยการ (ที่ดี) สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

๔. การตรวจสอบอำนาจพนักงานอัยการยังไม่สมบูรณ์เช่นเดียวกันและเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในระบอบประชาธิปไตยที่ต้องดำเนินการให้สมบูรณ์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

๕. ข้อเสนอให้สำนักงานอัยการสูงสุดสังกัดกระทรวงยุติธรรมในโครงสร้างใหม่เป็นสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนยิ่งกว่า

ประเด็นเรื่องงานในหน้าที่ของอัยการ พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ กำหนดว่า พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ และตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ และกฎหมายอื่น แสดงให้เห็นว่ากฎหมายบัญญัติให้อัยการมีหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่หลักๆ อยู่ ๕ ด้าน

คือ การอำนวยความสะดวกธรรมชาติ การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

อำนาจหน้าที่ของอัยการตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการกับองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ โดยเกื้อพงษ์ เกียรติจิโรชิตี เห็นว่า การกำหนดอำนาจหน้าที่และสถานะในขณะนั้นเป็นความไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง ประกอบกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๓ ยังให้อำนาจวุฒิสภาในการถอดถอนอัยการได้อีก ทั้ง ๆ ที่ปี ๒๕๕๐ อัยการมีสถานะเพียงหน่วยงานในกำกับของฝ่ายบริหาร และเป็นข้าราชการฝ่ายหนึ่งเท่านั้น แต่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่สำคัญในการดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้กับอัยการเท่านั้น ส่งผลให้อัยการอยู่ภายใต้กฎหมายเรื่องการถอดถอน ซึ่งต่างไปจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจถูกถอดถอนได้ อาทิเช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษา ตุลาการ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกรมกาดตรวจเงินแผ่นดิน ล้วนเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดอำนาจหน้าที่การดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ให้กับอัยการ รัฐธรรมนูญก็ย่อมที่จะพึงกำหนดสถานะอัยการให้สอดคล้องกับการทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของอัยการเป็นอิสระ มิใช่ส่วนราชการของฝ่ายบริหาร

เมื่อพิจารณาในระดับนานาชาติแล้ว พบว่า นานาอารยประเทศต่างให้ความสำคัญกับหลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการ โดยกำหนดมาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในส่วนของแนวทางว่าด้วยบทบาทของอัยการที่รับรองโดยที่ประชุมขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด เพื่อสนับสนุนประเทศสมาชิกในการดำเนินการกิจของการรักษาและส่งเสริมประสิทธิภาพ ความเสมอภาคและความยุติธรรมของอัยการในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งรัฐบาลพึงเคารพและให้ความสำคัญภายใต้กรอบแห่งกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศ และพึงเป็นที่ตระหนักของผู้ที่เป็นอัยการตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ ผู้พิพากษา นักกฎหมาย บุคคลในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนสาธารณชนทั่วไป

จากประเด็นดังกล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้ดังกล่าว จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทั้งในเรื่องของความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และการอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนืออำนาจหน้าที่คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) และประกอบกับอำนาจหน้าที่สำคัญ ๆ ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นภาระของอัยการที่จะต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร ซึ่งถ้าอัยการยังอยู่กับฝ่ายบริหาร การทำหน้าที่แม้จะมีความเป็นอิสระส่วนหนึ่งแต่ก็อาจถูกครอบงำหรือแทรกแซงได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ในส่วนของการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการเมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดว่าพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการ

ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม ดังนั้นจำเป็นต้องมีการคุ้มครองการใช้ดุลพินิจอิสระโดยเที่ยงธรรมดังกล่าว

โดยสรุปแล้วจากการศึกษาพบว่า หลักประกันความเป็นอิสระที่มีอยู่เดิมของอัยการไม่เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันให้กับอัยการในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน รักษาผลประโยชน์ของแผ่นดิน และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้อัยการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ย่อมเป็นหลักประกันความเป็นอิสระให้กับอัยการได้เพิ่มเติมและแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในอดีต ซึ่งถ้าไม่มีหลักประกันเช่นนี้ อาจเกิดปัญหาถูกแทรกแซงจากฝ่ายบริหารได้

๒. ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการในต่างประเทศ

จากรายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการสังคดีของอัยการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ศึกษาโดยนริศ ชำนาญชานันท์ ตามหลักสูตรปริญญา นิติมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี ๒๕๕๒ ได้กล่าวถึงความเป็นอิสระขององค์กรอัยการในต่างประเทศ (นริศ ชำนาญชานันท์, ๒๕๕๒: ๒๘-๓๙) โดยสรุปดังนี้

๒.๑) องค์กรอัยการในประเทศฝรั่งเศส พิจารณาได้ดังนี้

๒.๑.๑) สถานะของอัยการในฝรั่งเศส

ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฝรั่งเศส “ข้าราชการตุลาการ” หมายความว่ารวมถึงอัยการด้วย อัยการกับผู้พิพากษาสามารถสลับเปลี่ยนหน้าที่กันได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการ โดยมีอัตราเงินเดือนและสถานะเท่ากันทุกตำแหน่ง แต่อัยการก็มีอิสระจากฝ่ายตุลาการ

๒.๑.๒) ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

ฝรั่งเศสถือว่าอัยการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมและมีฐานะเป็นข้าราชการตุลาการเหมือนกับผู้พิพากษาเพียงแต่ปฏิบัติหน้าที่ต่างกันเท่านั้น สามารถโยกย้ายสลับหน้าที่กันได้ แต่จะมีหน้าที่ต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของตำแหน่งดังนี้

ประการแรก อัยการเป็นตัวแทนของอำนาจบริหาร ทำให้อัยการมีการบังคับบัญชาตามลำดับอาวุโส โดยอัยการต้องฟังคำสั่งบังคับบัญชาของหัวหน้าอัยการ อัยการเป็นอิสระไม่ขึ้นกับศาล

ประการที่สอง อัยการเป็นคู่ความที่จำเป็นสำคัญในคดีอาญา ทำให้ไม่อาจถูกคัดค้านได้ แต่ผู้พิพากษาถูกคัดค้านได้ และอัยการไม่ต้องรับผิดชอบในการสังคดี

ลำดับชั้นในการบังคับบัญชาของอัยการมีดังนี้ คือ ผู้ว่าคดีศาลแขวงต้องเชื่อฟังคำสั่งของหัวหน้าอัยการประจำศาลชั้นต้น อัยการศาลอุทธรณ์ต้องเชื่อฟังคำสั่งของอธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ อำนาจบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อธิบดีอัยการศาลอุทธรณ์ และอธิบดีอัยการศาลฎีกา ต้องปฏิบัติตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในกรณีสั่งให้ฟ้อง หลังจากฟ้องแล้วอธิบดีอัยการจะแถลงอย่างไรก็ได้ รัฐมนตรีจะสั่งให้แถลงตามที่ตนต้องการไม่ได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะสั่งให้อธิบดีอัยการไม่ฟ้องคดีไม่ได้

๒.๑.๓) ความเป็นอิสระจากฝ่ายตุลาการ

ศาลไม่มีอำนาจกำหนดควบคุมการปฏิบัติของอัยการไม่ว่าจะเป็นโดยทางวาจาหรือโดยกล่าวไว้ในคำพิพากษา ศาลจะไม่รับพิจารณาฟ้องของอัยการไม่ได้ และศาลจะปฏิเสธไม่ให้อัยการแถลงด้วยวาจาไม่ได้

๒.๒) องค์กรอัยการในประเทศเยอรมัน

ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการในประเทศเยอรมัน แยกพิจารณาได้ดังนี้

๒.๒.๑) สถานะของอัยการในประเทศเยอรมัน

อัยการและผู้พิพากษามีสถานะเท่าเทียมกันทุกประการ โดยสังกัดในกระทรวงยุติธรรม ทั้งสององค์กรมีอำนาจหน้าที่คล้ายคลึงกับอัยการฝรั่งเศส มีอัตราเงินเดือนเท่ากันในทุกตำแหน่ง การดำเนินคดีอาญาเป็นการดำเนินคดีโดยรัฐ อัยการมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือจะสั่งให้ตำรวจสอบสวนแทนก็ได้

๒.๒.๒) ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกคำสั่งให้อธิบดีอัยการและอัยการปฏิบัติตามคำสั่งได้ แต่ต้องเป็นคำสั่งที่ชอบ โดยส่วนใหญ่จะเป็นอำนาจสั่งการในการบริหารงานคดีอาญาทั่วไปไม่เกี่ยวกับงานคดีโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีการวางหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อปกป้องอัยการจากการแทรกแซงทางการเมืองให้อัยการใช้ดุลพินิจไปในทางเอื้อประโยชน์แก่กลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ อีกด้วย

๒.๒.๓) ความเป็นอิสระจากฝ่ายตุลาการ

แม้ว่าจะมีหลักกฎหมายให้ศาลมีอำนาจตรวจสอบดุลพินิจในการสั่งคดีอาญาในกรณีการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีของอัยการ เนื่องจากประชาชนไม่สามารถฟ้องคดีอาญาเองได้ แต่ในทางกฎหมายศาลไม่เคยแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของอัยการเลย การตรวจสอบดุลพินิจในการดำเนินคดีจึงอยู่ที่การตรวจสอบภายในตามลำดับชั้นบังคับบัญชา

๒.๓) องค์กรอัยการในประเทศญี่ปุ่น

สำนักงานอัยการสูงสุดแห่งประเทศญี่ปุ่นมีอำนาจหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายสูงสุดของนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ในการตรวจสอบร่างกฎหมายและสนธิสัญญา ศึกษาวิจัยระบบงานยุติธรรมและกฎหมาย รวมทั้งการปฏิบัติงานด้านคดีแพ่ง คดีปกครอง และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒.๓.๑) สถานะของอัยการในประเทศญี่ปุ่น

อัยการแต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการของสมเด็จพระจักรพรรดิเช่นเดียวกับผู้พิพากษาจึงมีสถานะเท่าเทียมกัน สำนักงานอัยการสูงสุดแห่งประเทศญี่ปุ่นกำหนดตำแหน่งข้าราชการออกเป็นอัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด หัวหน้าสำนักงานอัยการอุทธรณ์ อัยการและอัยการผู้ช่วย โดยการแต่งตั้งหรือปลดอัยการสูงสุดทำโดยคณะรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของสมเด็จพระจักรพรรดิ ส่วนอัยการ อัยการผู้ช่วย การแต่งตั้งหรือปลดอัยการสูงสุดทำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้อัยการมีความเป็นอิสระโดยปลอดจากอิทธิพลในทางการเมืองและอิทธิพลที่ไม่ชอบต่างๆ ได้รับการปกป้องที่จะไม่ถูกไล่ออก พักราชการ หรือถูกลดเงินเดือน เว้นแต่จะเป็นไปตามกระบวนการตามกฎหมาย

ประเทศญี่ปุ่นใช้ระบบการฟ้องคดีโดยรัฐ อัยการเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา โดยผู้เสียหายไม่สามารถฟ้องคดีอาญาได้ ให้อัยการมีอำนาจสอบสวนรับผิดชอบการสอบสวนคดีอาญาทั้งระบบ

๒.๓.๒) ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

สำนักงานอัยการสูงสุดแห่งประเทศญี่ปุ่นมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยมีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการเจ้าหน้าที่ทั้งหมด แต่อัยการแต่ละคนยังมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจของตนได้ งานของอัยการญี่ปุ่นแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ งานฟ้องดำเนินคดี และงานบริหารการฟ้อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะมีอำนาจควบคุมสั่งการอัยการได้เฉพาะงานฟ้องดำเนินคดีอันถือเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีอำนาจในการควบคุมสั่งการอัยการในงานกิจการทั่วไป อันได้แก่ การบัญชี งานบริหารงานบุคคล งานป้องกันอาชญากรรมและงานด้านนโยบายอาญาอื่น ๆ

การควบคุมสั่งการอัยการในงานกิจการทั่วไปในงานฟ้องดำเนินคดี ได้แก่ การแนะนำมาตรฐานทั่วไปในการฟ้องดำเนินคดี การแนะนำนโยบายทั่วไปในการป้องกันอาชญากรรม แต่รัฐมนตรีไม่สามารถควบคุมสั่งการในการสอบปากคำพยานและการจัดการคดีของอัยการเป็นรายบุคคลได้ ทำได้เพียงสั่งการผ่านอัยการสูงสุด การปฏิบัติหน้าที่อัยการได้รับการประกันในสถานะอย่างสูง โดยได้รับความคุ้มครองจากอำนาจทางการเมืองในระดับเดียวกับผู้พิพากษา รัฐมนตรีไม่มีอำนาจปลดอัยการหรือให้หยุดปฏิบัติหน้าที่หรือลดเงินเดือนได้โดยอิสระ เว้นแต่อัยการจะเกษียณอายุหรือไร้ความสามารถทางกายหรือจิตใจ

๒.๓.๓) ความเป็นอิสระจากฝ่ายตุลาการ

องค์กรอัยการและองค์กรศาลต่างสังกัดในกระทรวงยุติธรรม นับแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่จึงมีการออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรศาล ส่งผลให้การบริหารงานศาลได้ถูกโอนไปอยู่ในอำนาจของศาลฎีกา องค์กรอัยการจึงเป็นอิสระและเป็นเอกเทศไม่ขึ้นกับองค์กรศาล โดยการแต่งตั้งทำโดยพระบรมราชโองการของสมเด็จพระจักรพรรดิเช่นเดียวกับผู้พิพากษาจึงมีสถานะเท่าเทียมกัน อำนาจในการสั่งคดีอาญาของอัยการก็เป็นที่สุดและเป็นอำนาจเด็ดขาด เมื่ออัยการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแล้ว ไม่ต้องเสนอความเห็นเพื่อรับความเห็นชอบจากองค์กรศาล

๒.๔) องค์กรอัยการในอังกฤษ

๒.๔.๑) สถานะของอัยการในประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษไม่มีกระทรวงยุติธรรม แต่ Lord Chancellor จะทำหน้าที่คล้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยจะดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาและประธานสภาขุนนางด้วย ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่ อัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุด จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วย โดยอัยการสูงสุดเป็นประมุขของเนติบัณฑิตยสภา มีอำนาจหน้าที่และอัตราเงินเดือนที่สูงทัดเทียมกับ Lord Chancellor

อัยการในสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นข้าราชการประจำ การแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่การปฏิบัติหน้าที่อยู่ในบังคับบัญชาและความรับผิดชอบของอัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุด โดยอัยการจะเข้าดำเนินคดีอาญา รวมทั้งควบคุมการสอบสวนและการฟ้องคดีแทนรัฐ

๒.๔.๒) ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

มีความเป็นอิสระในทางคดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลฎีกา ฝ่ายบริหารจะแทรกแซงไม่ได้ นอกจากนี้องค์กรอัยการยังมีความเป็นอิสระจากฝ่ายนิติบัญญัติอีกด้วย

เนื่องจากอัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีฐานะเป็นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ ดังนั้นในฐานะรัฐมนตรีจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับคณะรัฐมนตรีในนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ในฐานะผู้ใช้อำนาจตุลาการกฎหมายกำหนดให้อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อรัฐสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี โดยการรายงานและชี้แจงต่อรัฐสภาภายหลังที่ใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีไปแล้ว แต่รัฐสภาไม่มีอำนาจแทรกแซงการใช้ดุลพินิจของอัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุด

๒.๔.๓) ความเป็นอิสระจากฝ่ายตุลาการ

สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระไม่ขึ้นกับศาล โดยองค์กรอัยการเป็นตัวแทนของอำนาจทางฝ่ายบริหารจึงไม่ขึ้นกับอำนาจตุลาการ กำหนดให้ศาลสามารถพิจารณาทบทวนความเห็นในการสั่งคดีอาญาของอัยการเฉพาะในส่วนที่ละเมิดระเบียบปฏิบัติ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้อัยการดำเนินคดีได้ หากพบความบกพร่องในการฟ้องร้อง แต่ศาลไม่มีอำนาจก้าวล่วงเข้าไปแทรกแซงดุลพินิจในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงในการสั่งและดำเนินคดีอาญาขององค์กรอัยการได้

๒.๕) องค์กรอัยการในสหรัฐอเมริกา

มีทั้งองค์กรอัยการแห่งสหรัฐอเมริกาและแห่งมลรัฐ

๒.๕.๑) สถานะของอัยการในประเทศสหรัฐอเมริกา

สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม แยกได้เป็น ๓ ระดับ ดังต่อไปนี้

(๑) Attorney General เป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีโดยความเห็นชอบจากรัฐสภา เป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กรอัยการและมีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีคนหนึ่ง จะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม การสอบสวน การบังคับคดีอาญา การราชทัณฑ์ การคุ้มครองพยาน การบังคับใช้กฎหมาย

(๒) อัยการแห่งสหรัฐอเมริกา แต่งตั้งโดยประธานาธิบดี ประจำอยู่ทุกมลรัฐ มีจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น

(๓) Assistant United States Attorney แต่งตั้งโดย Attorney General แต่งตั้งจากบุคคลใดก็ได้ในแต่ละมลรัฐ จะมีจำนวนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น

อัยการสูงสุดของสหรัฐอเมริกา มีอำนาจตามกฎหมายในการบังคับบัญชาอัยการสูงสุดของมลรัฐ ในมลรัฐยังมีอัยการท้องถิ่นหรืออัยการประจำเขตประจำอยู่ อัยการสูงสุดของมลรัฐอาจเข้าไปดำเนินคดีแทนได้ หากเห็นว่าตนสามารถดำเนินคดีได้เป็นผลดีกว่าและการกระทำนั้นจะส่งผลดีต่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม

๒.๕.๒) ความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร

ผู้ดำรงตำแหน่งอัยการในทุกระดับมาจากการเลือกตั้ง ทำให้การเมืองมีโอกาสแทรกแซงการดำเนินคดีของอัยการได้โดยง่าย หากประพฤติกรรมไม่เหมาะสม ยอมให้ฝ่ายการเมืองแทรกแซงการดำเนินคดีอาญาและการปฏิบัติงานอื่น อาจจะไม่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งอัยการต่อไป

อัยการสูงสุดมีฐานะเป็นรัฐมนตรี โดยได้รับการเสนอชื่อจากประธานาธิบดี จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับคณะรัฐมนตรีในนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน แต่เพื่อมิให้ประธานาธิบดีมีอิทธิพลครอบงำอัยการสูงสุดจึงให้รัฐสภาเป็นผู้รับรองการแต่งตั้ง ทำให้อัยการสูงสุดมีความรับผิดชอบต่อรัฐสภาในส่วนเกี่ยวกับการดำเนินคดี

๒.๕.๓) ความเป็นอิสระจากฝ่ายตุลาการ

หน่วยงานที่เป็นอิสระไม่ขึ้นกับศาล โดยองค์กรอัยการเป็นตัวแทนของอำนาจทางฝ่ายบริหาร สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม อัยการมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง ซึ่งอำนาจตุลาการไม่ควรเข้าไปแทรกแซง หรือก้าวล่วงในการควบคุมดุลพินิจของอัยการ เว้นแต่การใช้ดุลพินิจของอัยการจะไปละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรมจึงจะเข้าไปตรวจสอบและสั่งเพิกถอนการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายนั้น

๓. ระบบอัยการในต่างประเทศ

๓.๑ ระบบอัยการในประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษารายงานการวิจัยเรื่อง หลักประกันความเป็นอิสระของอัยการ ซึ่งศึกษาโดย เกื่อพงษ์ เกียรติจิโรชาติ ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี ๒๕๕๒ ได้กล่าวถึงระบบอัยการในต่างประเทศไว้ (ไพฑูริย์ ชัมภรัตน์. ๒๕๓๔, น. ๘๗ - ๙๖ อ้างใน เกื่อพงษ์ เกียรติจิโรชาติ. ๒๕๕๒, น. ๖๑ - ๖๕) สรุปได้ดังนี้คือ

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหนึ่งในทวีปเอเชีย การจัดองค์กรในกระบวนการยุติธรรมได้รับความสำเร็จทำให้การบริหารงานด้านกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยตลอดจนการป้องกันการก่อให้เกิดอาชญากรรมต่าง ๆ ได้ กระทรวงยุติธรรมญี่ปุ่นจึงเป็นกระทรวงทางฝ่ายบริหารที่มีระบอบอัยการเป็นหลักในการบริหารงาน จึงเป็นกระทรวงยุติธรรมในความหมายของนานาประเทศ ส่วนองค์กรของตุลาการนั้นได้แยกออกไปเป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่บริหารงานของศาลของตนเอง ทำหน้าที่วินิจฉัยอรรถคดีเท่านั้น กระทรวงยุติธรรมของญี่ปุ่นจึงกล่าวได้ว่าเป็นกระทรวงยุติธรรมของฝ่ายบริหาร ซึ่งได้จัดองค์กรดังนี้

๓.๑.๑ การจัดระบบอัยการญี่ปุ่น อัยการในประเทศญี่ปุ่นสังกัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งอยู่ฝ่ายบริหารโดยถือกระทรวงยุติธรรมเป็นหลัก และได้จัดองค์กรภายในกระทรวงยุติธรรม คือ

(๑) สำนักงานอัยการ (Public Prosecutor's Office) สำนักงานอัยการเป็นองค์กรที่มีความสำคัญที่สุดในกระทรวงยุติธรรมของญี่ปุ่น มีขอบเขตการรับผิดชอบในหน่วยงานมากและได้จัดองค์กรภายใน โดยแบ่งโครงสร้าง ดังนี้

ก. สำนักงานอัยการสูงสุด (The Supreme Public Prosecutor's Office) ตั้งอยู่ที่กรุงโตเกียว มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบสำนักงานอัยการทั่วประเทศ มีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบในการบริหาร อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และอัยการเขต (Superintending Prosecutor) ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีและโปรดเกล้าแต่งตั้งโดยสมเด็จพระจักรพรรดิ อัยการสูงสุดเกษียณอายุ ๖๕ ปี ส่วนพนักงานอัยการอื่นเกษียณอายุ ๖๓ ปี

สำนักงานอัยการสูงสุด ประกอบด้วย สำนักงานอาญา (Criminal Affairs Department) สำนักงานกิจการความมั่นคงสาธารณะ (Public Security Affairs Department) สำนักงานกิจการศาล (Court Affairs Department) และสำนักงานอำนวยการ (Administration Department) สำนักงานอาญาและสำนักงานกิจการความมั่นคงสาธารณะรับผิดชอบในการกำกับดูแลการดำเนินคดีอาญาทั่วไปและคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสำนักงานอัยการเขตและสำนักงานอัยการจังหวัดรับผิดชอบดำเนินคดี สำนักงานอัยการสูงสุดจะตรวจสอบกำกับดูแลและให้นโยบายแก่สำนักงานอัยการในท้องที่เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นมาตรฐานเดียวกันและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานอัยการสูงสุด

นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานที่จัดระดับเช่นเดียวกับทางด้านศาลยุติธรรม กล่าวคือ พนักงานอัยการสูงสุดนี้จะเรียกว่าอัยการชั้นฎีกา ซึ่งมีอำนาจในการดำเนินคดีอาญาที่อยู่ใน

อำนาจพิพากษาของศาลสูงสุดหรือศาลฎีกา (The Supreme Court) การบังคับบัญชานั้นมีหัวหน้าพนักงานอัยการรับผิดชอบการบริหาร เรียกว่า The Prosecutor General ซึ่งมีสถานะสูงกว่ารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม คือ การปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น

ข. สำนักงานอัยการเขต (High Public Prosecutor Office) หรือสำนักงานอัยการชั้นอุทธรณ์ มีพนักงานอัยการดำเนินคดีอาญาในศาลอุทธรณ์และจะมีจำนวนเท่ากับศาลอุทธรณ์ที่ตั้งแต่ละจังหวัด สำนักงานก็จะมีเท่ากับศาลอุทธรณ์ สำนักงานอัยการเขตหรือสำนักงานอัยการชั้นอุทธรณ์ทั่วประเทศมีทั้งหมด ๘ เขต รับผิดชอบคดีชั้นอุทธรณ์และคดีสำคัญ เช่น คดีกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา และคดีละเมิดกฎหมายป้องกันการผูกขาด เป็นต้น ในปี ค.ศ. ๑๙๗๓ สำนักงานอัยการเขตโตเกียวได้ดำเนินคดีสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของประชาชนกับบริษัทน้ำมันและผู้บริหารหลายบริษัทที่ตกลงกำหนดราคาโดยฝ่าฝืนกลไกของตลาด

ค. สำนักงานอัยการจังหวัด (District Public Prosecutor Office) หรือสำนักงานอัยการชั้นต้นประจำเขต สำนักงานอัยการจังหวัดทั้งหมดมี ๕๐ สำนักงาน ตั้งอยู่ในท้องที่เดียวกับศาลจังหวัด รับผิดชอบในการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาในเขตอำนาจของสำนักงาน ในสำนักงานอัยการจังหวัดใหญ่ๆ จะแบ่งความรับผิดชอบคดีตามความเชี่ยวชาญ เช่น คดีอาญาทั่วไป คดีความผิดต่อความมั่นคงและคดีประเภทอื่น ๆ นอกจากนั้น ยังมีอำนาจดำเนินคดีทางแพ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว และการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับเด็กกระทำผิดอีกด้วย

ง. สำนักงานอัยการศาลแขวง (Local Public Prosecutor's Office) เป็นพนักงานอัยการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีแพ่งและคดีอาญาในความผิดเล็กน้อย มีอำนาจดำเนินคดีในศาลแขวง (Summary Court) และมีจำนวนเท่ากับจำนวนของศาลแขวงทั่วประเทศ สำหรับการบังคับบัญชาที่มีหัวหน้าเป็นผู้รับผิดชอบในการบังคับบัญชาเรียกว่า (Chief Public Prosecutor)

นอกจากนี้ ยังแบ่งองค์กรอื่นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผลประโยชน์ของประชาชนและของรัฐซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ โดยแบ่งออกเป็น ฝ่ายกิจการคดีแพ่งและคดีปกครอง สำนักงานกิจการคดีอาญา สำนักงานกิจการทางแพ่ง สำนักงานการราชทัณฑ์ สำนักงานฟื้นฟูปรับปรุงผู้กระทำผิด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานรักษาความมั่นคงสาธารณะ สำนักงานสิทธิพลเมือง ฝ่ายระบบการยุติธรรมและวิจัย

๓.๑.๒ อำนาจหน้าที่ของอัยการประเทศญี่ปุ่น เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงได้นำระบบกฎหมายแองโกล-อเมริกันมาใช้ ซึ่งระบบนี้ใช้ระบบกล่าวหา (Accusatorial) คือ โจทก์จำเลยต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในศาล ศาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางเท่านั้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้อัยการเป็นหน่วยงานหนึ่งที่แยกออกจากศาลยุติธรรม อัยการญี่ปุ่นเท่านั้นที่มีอำนาจสั่งฟ้องและไม่ฟ้องคดีอาญา เพราะกฎหมายญี่ปุ่นไม่อนุญาตให้เอกชนฟ้องคดีได้เอง และยังสามารถชะลอการฟ้องได้อีกด้วยแม้จะมีพยานหลักฐานลงโทษได้ก็ตาม ซึ่งมีอำนาจใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางต่างไปจากไทยที่ทั้งฝ่ายผู้เสียหายและพนักงานอัยการต่างมีอำนาจฟ้องได้เช่นเดียวกัน เว้นแต่จะ

เข้าเงื่อนไขของกฎหมาย แต่ในส่วนของกฎหมายชะลอการฟ้องปัจจุบันยังมีได้ประกาศใช้บังคับอย่างเป็นทางการ ซึ่งโดยปกติตามกฎหมายเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจสอบสวนในเบื้องต้น (Primary investigation) แต่พนักงานอัยการประเทศญี่ปุ่นก็มีอำนาจสอบสวนและควบคุมการสอบสวนได้ ซึ่งมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายว่าด้วยสำนักงานอัยการ เหตุผลสำคัญที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเนื่องจากสถานะของเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกแทรกแซงโดยการเมืองได้โดยง่าย

คดีสำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นของอำนาจสอบสวนของพนักงานอัยการ คือ คดีรับสินบน บริษัท Lockheed ที่พนักงานอัยการได้ทำการสอบสวนและฟ้องร้องดำเนินคดีกับอดีตนายกรัฐมนตรีทานากะ ผู้ทรงอิทธิพลทางการเมืองของญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ ในสำนักงานอัยการโตเกียวและสำนักงานอัยการโอซาก้าได้จัดตั้งกองสอบสวนคดีพิเศษ (Special Investigation Department) รับผิดชอบในการสอบสวนคดีสำคัญต่างๆ เช่น คดีทุจริตประพฤตินิคมของนักการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ รวมทั้งคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน พนักงานอัยการมีอำนาจจับกุมและควบคุมผู้ต้องหาโดยขอหมายจับจากศาล ซึ่งสามารถควบคุมตัวได้ ๔๘ ชั่วโมง หลังจากนั้นหากจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวอีก ต้องขอฝากขังได้ ๑๐ วัน และขยายได้ อีก ๑๐ วัน รวมเป็นเวลาที่สามารถควบคุมตัวได้ทั้งหมด ๒๒ วัน แต่ในกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังจากนั้นพนักงานอัยการต้องดำเนินการพิจารณาการฝากขังภายใน ๒๔ ชั่วโมง ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับกุมผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวในชั้นต้น ๓ วัน มากกว่าการถูกจับกุมโดยพนักงานอัยการ

๓.๑.๓ ความเกี่ยวพันกับการเมือง องค์การอัยการเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหาร มีความเป็นกลางทางการเมืองได้อย่างไร ซึ่งในประเด็นนี้ กฎหมายว่าด้วยสำนักงานอัยการได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอาจควบคุมและกำกับดูแลสำนักงานอัยการได้เป็นการทั่วไป” ซึ่งมีการตีความว่าหมายถึง การควบคุมและกำกับดูแลงานธุรการและงบประมาณ แต่ไม่ใช่การควบคุมและกำกับดูแลงานการสอบสวนและงานคดี จึงสรุปได้ว่าอัยการของญี่ปุ่นมีอำนาจเต็มที่แม้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะเป็นผู้เสนอแต่งตั้งก็ตาม แต่รัฐมนตรีไม่มีอำนาจสั่งการพนักงานอัยการให้ดำเนินการใดๆ ในทางคดีได้

๓.๒ ระบบอัยการในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

สำหรับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แม้จะมีระบอบการปกครองประเทศเป็นแบบสังคมนิยม แต่สำหรับอัยการนั้นถือว่าเป็นส่วนสำคัญและมีบทบาทได้รับการบรรจุอยู่ในรัฐธรรมนูญ ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

มาตรา ๓ กำหนดว่า องค์การอัยการของประเทศล้วนแต่จัดตั้งขึ้นโดยสภาผู้แทนประชาชนทั้งสิ้น และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนประชาชนและถูกตรวจสอบโดยสภาผู้แทนประชาชนซึ่งตั้งขึ้นโดยสภาผู้แทนประชาชน

มาตรา ๖๒, ๖๓ สมาชิกแทนประชาชนทั่วประเทศมีอำนาจและหน้าที่ (๘) เลือกตั้งและปลดประธานอัยการ สำนักงานอัยการประชาชนสูงสุด

มาตรา ๑๒๙ สำนักงานอัยการประชาชนของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นองค์กรกำกับดูแลกฎหมายของประเทศ

มาตรา ๑๓๑ สำนักงานอัยการประชาชนใช้อำนาจอัยการอย่างอิสระตามที่กฎหมายบัญญัติโดยไม่อาจถูกแทรกแซงโดยองค์กรฝ่ายปกครอง องค์กรสังคมและบุคคลใด เป็นต้น

ซึ่งระบอบอัยการประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีหลักการสำคัญข้อหนึ่งคือ ยึดถือหลักความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงของฝ่ายบริหาร องค์กรการสาธารณะ หรือเอกชนคนใด และมีการจัดแบ่งองค์กรในกระบวนการยุติธรรมเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. หน่วยงานรักษาความสงบสาธารณะ เป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยรับผิดชอบในการสืบสวน การจับกุม คမ်းขัง ผู้กระทำผิดกฎหมายและสอบสวนคดีอาญา

๒. อัยการประชาชน เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งรับผิดชอบควบคุมงานด้านกฎหมายของประเทศ ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการโดยเฉพาะ

๓. ศาลประชาชน เป็นหน่วยงานทางตุลาการของรัฐ รับผิดชอบด้านตุลาการและตีความ

๔. หน่วยบริหารงานยุติธรรม เป็นหน่วยรับผิดชอบในการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา การควบคุมดูแลนักโทษ เรือนจำ และสถานฝึกอบรมเปลี่ยนนิสัย และยังมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านกฎหมายและธุรการอื่น ๆ เช่น งานด้านทะเบียนกฎหมาย งานด้านการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเมืองและกฎหมาย รวมทั้งการพิมพ์เผยแพร่เอกสารทางกฎหมายด้วย ซึ่งอัยการในระบบสังคมนิยมเห็นว่า มีบทบาทสำคัญยิ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายในกระบวนการยุติธรรม

๔. ความเป็นอิสระขององค์กรอัยการในประเทศไทย

อัยการกับเรื่องที่ต้องมีความเป็นอิสระ

องค์กรอิสระจะมีความเป็นอิสระได้ต้องมีความเป็นอิสระ (นริศ ชำนาญพานันท์, ๒๕๕๒: ๔๐) ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) ความเป็นอิสระในเรื่องที่มาและการเข้าสู่อำนาจ โดยจะต้องมีกระบวนการสรรหาที่ชัดเจน และมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนดำเนินการไว้อย่างแน่นอน จะบิดเบือนเป็นอย่างอื่นมิได้ และคณะกรรมการสรรหาต้องสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีข้อห้ามตามกฎหมาย

๒) ความเป็นอิสระในเรื่องการกำหนดนโยบายและการดำเนินงาน ต้องไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลอื่นใด

๓) ความเป็นอิสระในเรื่องงบประมาณ ต้องไม่อยู่ภายใต้การอนุมัติและควบคุมของฝ่ายใด เพราะหากให้อยู่ภายใต้การอนุมัติและควบคุมของฝ่ายใด อาจเกิดการแทรกแซงการทำงานขององค์กรอิสระได้

๔) ความเป็นอิสระโดยการมีหน่วยงานธุรการที่เป็นอิสระ เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนนโยบายในการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่

อัยการกับความเป็นอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

อัยการจะมีความเป็นอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕วรรคสอง ได้นั้นต้องวิเคราะห์จาก “ความเป็นอิสระ” (นริศ ชำนาญพานันท์, ๒๕๕๒: ๙๕-๙๘) ดังนี้คือ

อัยการทั่วโลกพยายามสร้างหลักประกันและความเป็นอิสระให้กับองค์กรอัยการโดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานโดยเป็นไทแก่ตัวเอง ไม่ขึ้นและสังกัดกับองค์กรอื่นใด เพื่อให้เกิดความเที่ยงธรรมในการอำนวยยุติธรรมให้เกิดแก่ประชาชน ดังต่อไปนี้

๑) อัยการจะต้องปราศจากความกดดันทางการเมือง ในการเข้าสู่ตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุดของตำแหน่ง อัยการต้องได้รับหลักประกันว่าจะไม่มีอิทธิพลจากภายนอกมากกดดันโดยเฉพาะอำนาจและอิทธิพลทางการเมือง อีกทั้งการได้รับเงินเดือน ผลประโยชน์ตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ ต้องอยู่ในระดับที่สูงไม่น้อยกว่าผู้พิพากษา ตุลาการ และเพื่อเหมาะสมแก่หน้าที่อัยการต้องได้รับการประกันตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง และได้รับการคุ้มครองโดยให้ปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ

๒) อัยการต้องปราศจากอคติ อัยการต้องวางตนเป็นกลางจากฝ่ายการเมืองโดยไม่ฝักใฝ่การเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๓) อัยการต้องมีความเป็นอิสระในการสั่งคดีและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย
 อย่างเป็นธรรม การสั่งคดีต้องเป็นไปตามกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับคู่ความทั้งสองฝ่าย อัยการต้องไม่ดำเนินการโดยปราศจากเหตุผลหรืออิทธิพลจากฝ่ายบริหารหรือฝ่ายอื่น ๆ

๔) อัยการต้องมีความเป็นอิสระในการพูด หรือแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ อัยการในระบบสากล เช่น อัยการฝรั่งเศสจะได้รับเอกสิทธิ์พิเศษในการพูดหรือแสดงความคิดเห็น

ดังนั้น การสร้างมาตรการในการปฏิบัติงานของอัยการเพื่อให้เกิดความเป็นอิสระในการพิจารณาสั่งคดีอาญาและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงจำต้องสร้างหลักประกันความเป็นอิสระทั้ง ๔ ประการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะหลักประกันความเป็นอิสระทั้ง ๔ ประการดังกล่าว จะสร้างมาตรฐานให้ประชาชนวางใจและเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างคามเที่ยงธรรมในการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นกับประชาชนต่อไป

บทความที่เกี่ยวข้อง

ถึงเวลาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) แล้วหรือยัง

ปฎิวัติ ธนากรรัฐ รองอัยการจังหวัดชุมพร ได้เขียนบทความพิเศษเรื่อง “ถึงเวลาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) แล้วหรือยัง” ในคอลัมน์บทความพิเศษ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒) ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้คือ

ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีบัญญัติซึ่งมีผลทำให้องค์กรอัยการมีสถานะเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ได้มีการบัญญัติรับรองความเป็นอิสระในการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการไว้ในรัฐธรรมนูญ

องค์กรอัยการจึงต้องจัดให้มีการปฏิรูปและบูรณาการองค์การของตัวเองอย่างขนานใหญ่ และต้องให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมให้สมกับที่รัฐธรรมนูญได้ให้เกียรติและให้ความไว้วางใจองค์กรอัยการให้เป็นองค์กรหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ เหมือนกับองค์กรของศาลและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทั้งหลาย

สิ่งแรกที่องค์กรอัยการควรที่จะต้องทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรก ก็คือ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.)

ในขณะนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้เสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับองค์กรอัยการจำนวนหลายฉบับต่อรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่ยกฐานะองค์กรอัยการให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งรวมทั้งร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.)

โครงสร้างปัจจุบันของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) เป็นไปตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการพ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งบัญญัติว่า

"ให้มีคณะกรรมการอัยการคณะหนึ่ง เรียกว่า ก.อ. ประกอบด้วย

(๑) ประธานคณะกรรมการ ซึ่งเลือกจากผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการอัยการมาแล้วในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีกรมอัยการ หรือรองอัยการสูงสุด หรือผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมายซึ่งเป็นผู้รับบำนาญตามกฎหมาย

ที่มา: ปฎิวัติ ธนากรรัฐ. ถึงเวลาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) แล้วหรือยัง. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ [ออนไลน์] (๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒).

ว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป ทั้งนี้ ต้องไม่เคยเป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองในระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา และไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ

(๒) อัยการสูงสุดเป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง

(๓) รองอัยการสูงสุดตามลำดับอาวุโส จำนวนไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง

(๔) กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิหกคน ซึ่งข้าราชการอัยการที่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่ชั้น ๒ ขึ้นไปเป็นผู้เลือกจาก

(ก) ข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนตั้งแต่ชั้น ๔ ขึ้นไปและมีได้เป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่งอยู่แล้วสามคน

(ข) ผู้รับบำเหน็จหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการอัยการมาแล้ว และต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง เจ้าหน้าที่ในพรรคการเมืองหรือทนายความสามคน

(๕) กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาจำนวนสองคนและคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน"

สำหรับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ปรากฏว่ามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) ในส่วนสำคัญ ๒ ประการคือ

๑. การกำหนดให้อัยการสูงสุด เป็นประธานคณะกรรมการอัยการ

๒. การกำหนดให้รองอัยการสูงสุดตามลำดับอาวุโสคนที่ห้าและหก เป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่งด้วย โดยให้รองอัยการสูงสุดที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นรองประธาน

เมื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการทั้งสองประการถือว่ามีเหตุผลอันสมควรที่ควรจะต้องทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ

ประเด็นของอัยการสูงสุด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ วรรคสาม สี่ และห้า การแต่งตั้งและการให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา โดยกำหนดให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งอัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรอัยการ ดังนั้นตำแหน่งอัยการสูงสุดจึงเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติยศและศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุด อีกทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๒๑ บัญญัติให้ประธานศาลฎีกาเป็นประธานคณะกรรมการตุลาการ และตามมาตรา ๒๒๖ ยังได้บัญญัติให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ฉะนั้นการกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นประธานคณะกรรมการอัยการจึงเป็นเรื่องที่ชอบด้วยหลักการและเหตุผล และเหมาะสมกับเกียรติยศและศักดิ์ศรีของการเป็นอัยการสูงสุด

เมื่อกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นประธานคณะกรรมการอัยการแล้ว ตำแหน่งประธานคณะกรรมการอัยการซึ่งเลือกจากผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยการรับบำนาญของข้าราชการซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการอัยการมาแล้วในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิบดีกรมอัยการหรือรองอัยการสูงสุด หรือผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมาย ซึ่งเป็นผู้รับบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยการรับบำนาญข้าราชการ และเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป จึงต้องยกเลิกไปโดยปริยาย

ประเด็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง เป็นประเด็นที่กำหนดให้รองอัยการสูงสุดคนที่ห้าและคนที่หก (ตามลำดับอาวุโส) เป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง ถือว่าชอบด้วยหลักการและเหตุผลเช่นเดียวกัน เพราะเดิมตำแหน่งรองอัยการสูงสุดมีเพียงสี่คน แต่ปัจจุบันตำแหน่งรองอัยการสูงสุดได้เพิ่มขึ้นเป็นหกคนแล้ว ดังนั้นจึงชอบแล้วที่จะกำหนดให้รองอัยการสูงสุดทั้งหกคนเป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการเพียงแค่สองประเด็นนี้ อาจมีข้อสงสัยว่าเพียงพอหรือไม่กับการปฏิรูปและบูรณาการองค์กรอัยการให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาการในทางการเมืองและสังคมของประเทศไทย และให้สอดคล้องกับการเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีสถานะภาพอันใกล้เคียงกับศาล

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ วรรคท้าย กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดแบ่งส่วนราชการแตกต่างจากหน่วยราชการอื่นได้ เนื่องจากสำนักงานอัยการสูงสุดมีกฎหมายจัดรูปแบบขององค์กร การกำหนดบทบาท และสถานะของพนักงานอัยการ เทียบคล้ายกับฝ่ายตุลาการ ซึ่งแตกต่างจากหน่วยราชการอื่นๆ อย่างสิ้นเชิง ดังนั้น การจัดโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการจึงต้องเทียบเคียงกับการจัดโครงสร้างของคณะกรรมการของฝ่ายตุลาการ คือ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศ.ป.) ซึ่งบัญญัติรับรองไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

ตามมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า

"คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ได้แก่ ศาลฎีกาหกคน ศาลอุทธรณ์สี่คน และศาลชั้นต้นสองคน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล (ตามมาตรา ๒๗๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ศาลละสี่คน)
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งไม่เป็นข้าราชการตุลาการ และได้รับเลือกจากวุฒิสภา....

ตามมาตรา ๒๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า

"คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครองและได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองด้วยตนเอง
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาสองคนและจากคณะรัฐมนตรีหนึ่งคน..."

ความแตกต่างของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของโครงสร้างคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และคณะกรรมการ ตุลาการศาลปกครอง (ก.ศ.ป.) กับโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.)

จากโครงสร้างของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง(ก.ศ.ป.) ในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจาก การเลือกตั้งของข้าราชการตุลาการ ปรากฏว่าส่วนหนึ่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาแตกต่างกับโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) ดังนี้

๑. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากตุลาการศาลยุติธรรมและตุลาการศาลปกครอง มาจากข้าราชการตุลาการเท่านั้น ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากข้าราชการตุลาการ บำนาญแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการอัยการที่มาจาก การเลือกตั้งของข้าราชการอัยการจากข้าราชการอัยการบำนาญจำนวนสามคนและจากข้าราชการอัยการจำนวนสามคน

๒. ตามโครงสร้างของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาลและได้รับการเลือกตั้งจากข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล โดยศาลฎีกาหกคน (เดิมสี่คน) ศาลอุทธรณ์สี่คน และศาลชั้นต้นสองคน(เดิมสี่คน) แต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นข้าราชการอัยการตามโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการต้องเป็นข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนตั้งแต่ขั้นสี่ขึ้นไป ที่ได้รับการเลือกตั้งจากข้าราชการอัยการตั้งแต่ชั้นสองขึ้นไป

จากการเปรียบเทียบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในโครงสร้างของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมในแต่ละชั้นศาลมีตัวแทนของตนนั่งทำหน้าที่อยู่ในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม แต่ในโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการให้สิทธิเฉพาะข้าราชการอัยการตั้งแต่ขั้นสี่ขึ้นไปเท่านั้นที่จะเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ อีกทั้งยังจำกัดสิทธิเลือกตั้งของข้าราชการอัยการชั้นหนึ่งด้วย และในความเป็นจริงเมื่อมีการเลือกตั้งกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละวาระ โดยวัฒนธรรมขององค์กรอัยการเท่าที่ผ่านมาผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสายข้าราชการอัยการ คือ ข้าราชการอัยการชั้นหกหรือชั้นเจ็ด ซึ่งเป็นข้าราชการอัยการชั้นผู้ใหญ่ ส่วนข้าราชการอัยการชั้นสี่หรือชั้นห้า ไม่ปรากฏว่าเคยได้รับการเลือกตั้ง ทำให้ข้าราชการชั้นสี่หรือชั้นห้าจึงไม่ค่อยมีคนกล้าเสี่ยงที่จะประกาศตัวเองเป็นทางเลือก

ใหม่เพราะไม่อาจฝาด้านวัฒนธรรมดั้งเดิมขององค์กรอัยการไปได้ และหลายคนก็กลัวผลกระทบต่อดำเนินหน้าที่ราชการหากมีการเสนอตัวเองลงเลือกตั้งแข่งขันกับผู้หลักผู้ใหญ่

การเลือกตั้งในระบบนี้ จึงเป็นเพียงการเลือกตั้งในระบบศักดินาขององค์กรอัยการเท่านั้น ทำให้ข้าราชการอัยการในแต่ละระดับชั้นขาดตัวแทนของตนที่จะทำหน้าที่อยู่ในคณะกรรมการอัยการ เป็นเหตุให้ปัญหาหลายสิ่งหลายอย่างในสำนักงานอัยการสูงสุดไม่ได้รับการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควรจะเป็นและยังเป็นเหตุเป็นผลที่ทำให้การบริหารจัดการองค์กรอัยการล่าช้ากว่าการบริหารจัดการของศาลยุติธรรมตลอดมา

เมื่อพิจารณาตามสถิติอัตรากำลังในปัจจุบันของสำนักงานอัยการสูงสุด ปรากฏว่าข้าราชการอัยการมีจำนวนทั้งสิ้น ๒,๙๔๓ คน ประกอบไปด้วย อัยการชั้นแปด ๑ คน อัยการชั้นเจ็ด ๑๗ คน อัยการชั้นหก ๔๐๐ คน อัยการชั้นห้า ๔๘๗ คน อัยการชั้นสี่ ๕๓๔ คน อัยการชั้นสาม ๗๘๐ คน, อัยการชั้นสอง ๓๔๘ คน, อัยการชั้นหนึ่ง ๑๐๒ คน และอัยการอาวุโส ๒๖๔ คน (ข้อมูลในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑)

ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่ควรจะมีตัวแทนของข้าราชการอัยการในแต่ละระดับชั้น (ยกเว้นข้าราชการอัยการชั้นหนึ่งและชั้นสองที่อาวุโสยังน้อย) เข้าไปทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการอัยการเช่นเดียวกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาลของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

โดยข้าราชการอัยการชั้นหก ชั้นเจ็ด และชั้นแปด อาจเทียบได้กับผู้พิพากษาศาลฎีกา ข้าราชการอัยการชั้นห้า อาจเทียบได้กับผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และข้าราชการอัยการชั้นสอง ชั้นสาม และชั้นสี่ อาจเทียบได้กับผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ส่วนข้าราชการอัยการชั้นหนึ่งอาจเทียบได้กับผู้ช่วยผู้พิพากษา

และถึงเวลาแล้วที่ควรจะต้องยกเลิกกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนที่มาจากข้าราชการอัยการบำนาญ เพราะเดิมข้าราชการอัยการจะเกษียณอายุราชการเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ แต่ปัจจุบันโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๖ ทำให้ข้าราชการอัยการจะเกษียณอายุราชการเมื่ออายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากข้าราชการอัยการบำนาญอีกต่อไป เพราะมีฉะนั้นแล้ว ต่อไปกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากข้าราชการอัยการบำนาญจะมีอายุตั้งแต่ ๗๑ ปีขึ้นไปซึ่งบุคคลในวัยนี้ควรที่จะต้องอยู่บ้านพักผ่อนหรือไปทำงานช่วยเหลือสังคมทางด้านอื่นหรือการเข้าวัดเข้าวาสนทนาธรรมกับพระเจ้ามากกว่า แล้วปล่อยให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นของข้าราชการอัยการที่ยังรับราชการอยู่

ฉะนั้นจึงควรจะต้องแก้ไขและเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการเสียใหม่ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๑๕ ให้มีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) อัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ

(๒) รองอัยการสูงสุดตามลำดับอาวุโสจำนวนไม่เกินหกคนเป็นกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้รองอัยการสูงสุดที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นรองประธาน

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งข้าราชการอัยการเป็นผู้เลือกจาก(ก) ข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๖ จำนวนสองคน และได้รับเลือกจากข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๖ (ข) ข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๕ จำนวนสองคน และได้รับเลือกจากข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๕ (ค) ข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ จำนวนหนึ่งคน และได้รับเลือกจากข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ (ง) ข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๓ จำนวนหนึ่งคน และได้รับเลือกจากข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๓ ชั้น ๒ และชั้น ๑

(๔) กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาจำนวนสองคน และคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหนึ่งคนให้ ก.อ. แต่งตั้งข้าราชการอัยการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ก.อ."

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงแนวความคิดที่สะท้อนออกมาจากมุมมองของข้าราชการอัยการคนหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีข้าราชการอัยการอีกจำนวนไม่น้อยที่มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันในหลักการ แต่ก็ไม่มีใครใดมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะแสดงความคิดเห็นออกมาให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยเฉพาะการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของคณะกรรมการอัยการในส่วนของที่มาของกรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากการเลือกตั้งของข้าราชการอัยการตามแนวความคิดดังกล่าว ถ้าทำได้สำเร็จถือเป็นการปฏิวัติวัฒนธรรมดั้งเดิมขององค์กรอัยการและระบบแห่งการบังคับบัญชาเป็นอุปสรรคขวางกั้นระบบแห่งความคิดที่ทันสมัยที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

ชั้นเงินเดือน ตำแหน่ง และจำนวนข้าราชการอัยการ

ตารางแสดงชั้นเงินเดือน ตำแหน่ง และจำนวนข้าราชการอัยการ (สำรวจข้อมูล ณ 30 มิถุนายน 2553)									
ชั้นเงินเดือน	1	2	3	4	5	6	7	8	รวม
ตำแหน่ง	อช.	อ.กอง/ อจช.	อ.กรม/รองจ.	อจ.กรม/อจ.	อพ.กรม/ อชช.	อชชช./อศ./รองอธิบดี/ อธิบดี	รองศส./ ศคอ.	อศน.	
จำนวนข้าราชการอัยการ	351	422	886	529	449	452	17	1	3,107
จำนวนที่มีคนครอง	240	338	886	528	448	451	17	1	2,909
อัตราว่าง	111	84	0	1	1	1	0	0	198

หมายเหตุ

จำนวนข้าราชการอัยการที่มีคนครอง	=	2,909
จำนวนข้าราชการอัยการอาวุโส	=	278
รวมเป็นจำนวนข้าราชการอัยการและอัยการอาวุโส	=	<u>3,187</u>

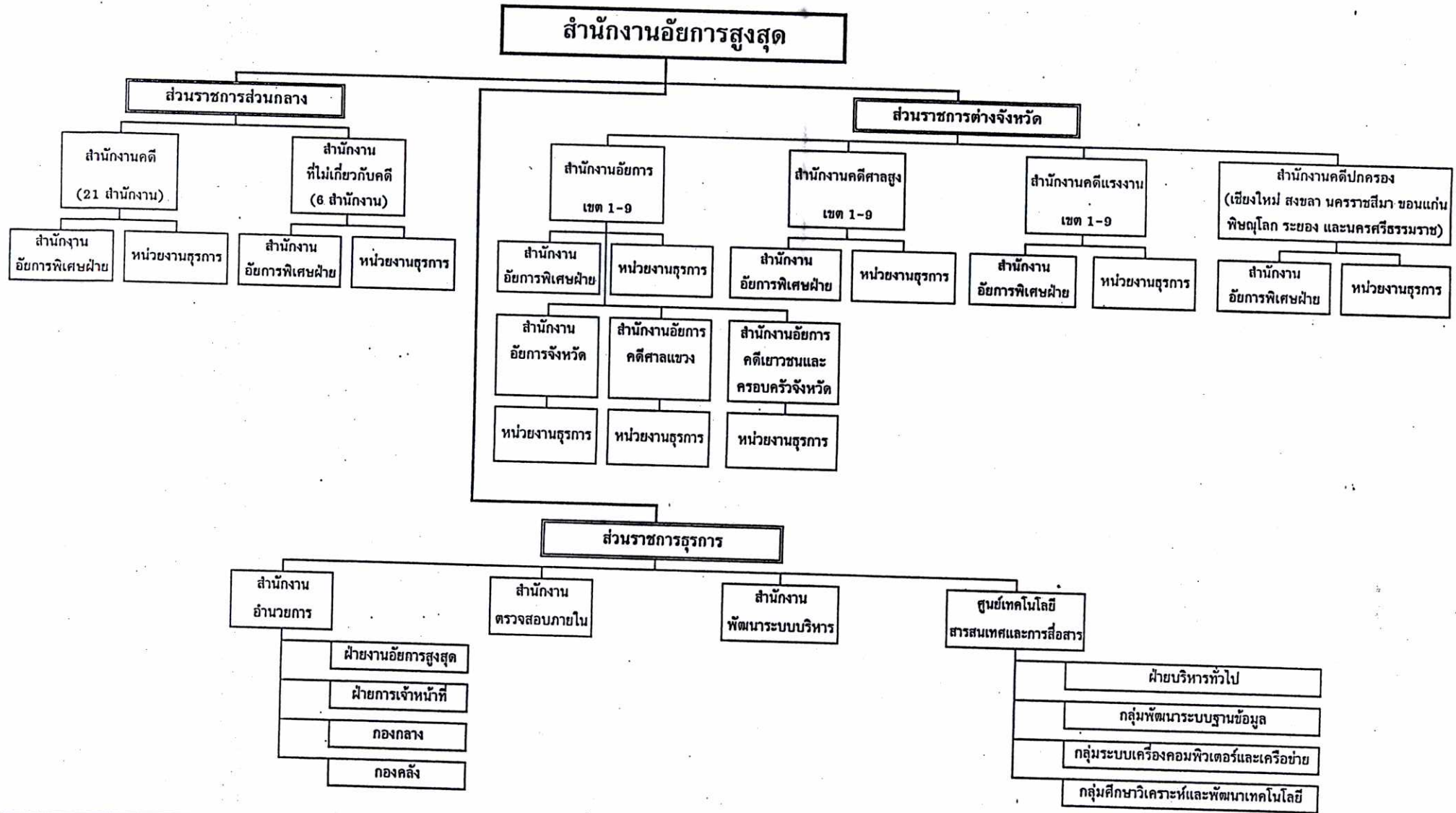
ที่มา: สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.

จำนวนข้าราชการจำแนกตามสายงาน* (ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2553)

สายงาน	ระดับ													รวม	
	ปง.	ชง.	อว.	ทพ.	ปก.	ชก.	ชพ.	ชช.	ทว.	อด.	อส.	บต.	บส.	คน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.05
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	-	-	-	-	7	6	1	1	-	-	-	-	-	15	0.73
นักทรัพยากรบุคคล	-	-	-	-	12	14	2	1	-	-	-	-	-	29	1.41
นักวิชาการคอมพิวเตอร์	-	-	-	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	9	0.44
นักจัดการงานทั่วไป	-	-	-	-	253	352	31	-	-	-	-	-	-	636	30.81
นิติกร	-	-	-	-	282	320	-	-	-	-	-	-	-	602	29.17
นักวิชาการพัสดุ	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	5	0.24
นักวิชาการสถิติ	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3	0.15
นักวิชาการยุติธรรม	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.1
นักวิทยาศาสตร์	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	0.1
นักวิชาการเงินและบัญชี	-	-	-	-	3	5	1	-	-	-	-	-	-	9	0.44
นักวิชาการตรวจสอบภายใน	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	0.05
นักประชาสัมพันธ์	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3	0.15
บรรณารักษ์	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	0.1
เจ้าพนักงานธุรการ	177	523	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	730	35.37
เจ้าพนักงานพัสดุ	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0.15
เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	0.39
เจ้าพนักงานสื่อสาร	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.05
เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษา	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.1
เจ้าพนักงานห้องสมุด	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.05
รวม	186	529	30	-	574	706	36	2	-	-	1	-	-	2,064	100

* ที่มา : สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด

ผังแสดงโครงสร้างสำนักงานอัยการสูงสุด

๒๕

ที่มา: สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.

บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการอัยการ

ขั้นเงินเดือน	ตำแหน่ง	เงินเดือน	เงินประจำตำแหน่ง
๘	อัยการสูงสุด	๖๙,๗๕๐	๔๒,๕๐๐
๗	รองอัยการสูงสุด	๖๘,๖๒๐	๔๒,๐๐๐
๖	อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา อัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ อัยการพิเศษฝ่าย อัยการพิเศษประจำเขต อัยการพิเศษประจำกรม	๖๗,๔๙๐	๔๑,๕๐๐
๕	อัยการพิเศษประจำกรม	๖๖,๔๘๐	๔๑,๐๐๐
๔	อัยการจังหวัด อัยการจังหวัดประจำกรม	๖๕,๔๑๐	๔๐,๐๐๐
		๖๔,๓๔๐	๓๐,๐๐๐
๓	อัยการประจำกรม รองอัยการจังหวัด	๖๓,๒๗๐	๒๙,๐๐๐
		๕๐,๕๓๐	๒๓,๓๐๐
		๔๕,๙๐๐	
		๓๘,๙๔๐	
		๓๔,๖๗๐	
		๓๐,๕๘๐	
๒	อัยการประจำกอง อัยการจังหวัดผู้ช่วย	๒๘,๕๕๐	๗,๙๐๐
		๒๖,๕๒๐	
		๒๔,๕๔๐	
๑	อัยการผู้ช่วย	๑๘,๐๔๐	
		๑๖,๗๒๐	

ที่มา: สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.

เอกสารอ้างอิง

- เกื้อพงษ์ เกียรติจิรโชติ. ๒๕๕๒. หลักประกันความเป็นอิสระของอัยการ. สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์.
- นริศ ชำนาญชานันท์. ๒๕๕๒. การพัฒนาการสังคมคดีของอัยการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์.
- ปฎิวัติ ธนากรรัฐ. ถึงเวลาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง คณะกรรมการอัยการ (ก.อ.) แล้วหรือ
ยัง. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: [www.thaipost.net/news/
category/politics?page=7](http://www.thaipost.net/news/category/politics?page=7). ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย. ๒๕๕๓. คำชี้แจงความจำเป็นในการตรา
พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. สำนักงานวิชาการ
สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย. ๒๕๕๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. สำนักงานวิชาการ
สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย. ๒๕๕๓. ชั้นเงินเดือน ตำแหน่ง และจำนวน
ข้าราชการอัยการ. สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย. ๒๕๕๓. จำนวนข้าราชการแยกตามสายงาน.
สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย. ๒๕๕๓. ผังแสดงโครงสร้างสำนักงานอัยการสูงสุด.
สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย. ๒๕๕๓. บัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำ
ตำแหน่งข้าราชการอัยการ. สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด.

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘
- : ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ

พ.ศ. ๒๔๙๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พนักงานอัยการ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เป็นปีที่ ๑๐ ในรัชกาลปัจจุบัน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการให้เหมาะสม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๘”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๕๗๘
พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๗๙ และบรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๔^๒ ในพระราชบัญญัตินี้
“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอัยการ
“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีกรมอัยการ
“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมอัยการผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒/ตอนที่ ๖๗/หน้า ๑๓๕๔/๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๘
^๒ มาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ดำเนินคดี” หมายความว่า ดำเนินการไปตามอำนาจและหน้าที่ในทางอรรถคดี
ของพนักงานอัยการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “เขต” หมายความว่า เขตท้องที่ของกรมอัยการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๕^๓ พนักงานอัยการได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

๑. อธิบดี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. รองอธิบดี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา

๔. อัยการพิเศษฝ่ายคดี

สำนักงาน อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖. อัยการพิเศษประจำเขต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๗. อัยการประจำกรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๘. อัยการจังหวัด

๙. อัยการประจำกอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๐. อัยการจังหวัดผู้ช่วย

๑๑. อัยการผู้ช่วย และ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๒. ผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลยุติธรรมชั้นต้นทุก

ศาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗ การแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานอัยการ ให้ประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘ การแต่งตั้งพนักงานอัยการจะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่เป็นสมาชิกแห่ง

สำนักงานเนติบัณฑิตยสภา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ในเขตหนึ่ง ๆ ให้มีพนักงานอัยกรนอยหนึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ

อัยการประจำเขต เรียกว่า “อัยการพิเศษประจำเขต”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ละศาล ให้มี

พนักงานอัยการนายหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด” และให้มีผู้ช่วย เรียกว่า “อัยการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จังหวัดผู้ช่วย” และ “อัยการผู้ช่วย”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗

^๔ มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๑๐^๕ ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อธิบดีหรือรองอธิบดี หรืออัยการพิเศษฝ่ายคดีที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอธิบดี เป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น

มาตรา ๑๑ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญาและตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมอัยการหรือพนักงานอัยการ

(๒) ในคดีแพ่ง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของกรมอัยการหรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่งหรืออาญาซึ่งเจ้าพนักงานถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรืออาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเข้าร่วมกับเจ้าพนักงานกระทำการในหน้าที่

ราชการที่ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างก็ได้

(๔) ในคดีแพ่งที่เทศบาลหรือสุขาภิบาลเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลย ซึ่งมีไม่ใช่เป็นคดีที่พิพาทกับรัฐบาล เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างก็ได้

(๕) ในคดีแพ่งที่นิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นโจทก์หรือเป็นจำเลย และมีไม่ใช่เป็นคดีที่พิพาทกับรัฐบาล เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อพนักงานอัยการเห็นสมควรจะฎีกาก็ได้

(๘) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญานั้น และในการนี้ให้เรียกค่าอาชกรรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

มาตรา ๑๒^๖ อธิบดีและรองอธิบดีมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อัยการพิเศษ

ประจำเขตมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในเขต พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออธิบดีได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออัยการพิเศษ

^๕ มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

^๖ มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

สำนักงาน ประจําเขตได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจําในท้องที่หนึ่งภายในเขตไปช่วยราชการ
ในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดโดยเฉพาะเรื่องภายในเขตและอธิบดีหรืออัยการ
พิเศษประจําเขต แล้วแต่กรณี ได้แจ้งให้ศาลแห่งท้องที่นั้นทราบแล้ว พนักงานอัยการผู้นั้นมี
อำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา

สำนักงาน (๒) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของ
ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาล
ชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลาง มีอำนาจดำเนินคดีใน
สำนักงาน ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้

(๓) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายัง
ศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือ
สำนักงาน พนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตาม
ประเด็นหรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

สำนักงาน มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมายเฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่
สำนักงาน พนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีอำนาจออกหมายเรียกบุคคลใด ๆ นอกจากพยานของคู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่คู่ความฝ่ายนั้นยินยอมมาให้การต่อพนักงานอัยการ โดยจะให้สาบานหรือ
ปฏิญาณตัวก็ได้

สำนักงาน มาตรา ๑๔ ในการออกหมายเรียกตามความในมาตรา ๑๓ ให้นำบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ มา
ใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงาน มาตรา ๑๕ ในการใช้อำนาจหรือกระทำการหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงาน
อัยการปฏิบัติได้

สำนักงาน มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติราชการนอกจากการใช้อำนาจหรือกระทำการหน้าที่ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการอยู่ใน
ส่วนภูมิภาคพึงบังคับบัญชาอัยการพิเศษประจำเขตและผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้
ไม่ลบล้างอำนาจของอธิบดี

สำนักงาน มาตรา ๑๗ รัฐมนตรีมีอำนาจทำคำสั่งหรือวางระเบียบให้พนักงานอัยการทำ
หน้าที่อื่นใดนอกจากหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นได้ คำสั่ง
นั้น ๆ จะเป็นคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือจะวางเป็นระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการทำหน้าที่อย่างใดก็ได้
เว้นแต่คำสั่งหรือระเบียบนั้น ๆ จะขัดต่องานในหน้าที่หรืออาจทำให้งานในหน้าที่เสื่อมทรามได้

๑๖ มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๘ ถ้าพนักงานอัยการผู้เป็นหัวหน้าไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
 พนักงานอัยการผู้เป็นหัวหน้านั้นแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นรักษาราชการแทนในส่วนราชการนั้น แต่
 ถ้ามิได้แต่งตั้งผู้ใดไว้ก็ให้พนักงานอัยการผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนรักษาราชการแทน
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
แต่ทั้งนี้ อธิบดีหรือรัฐมนตรีอาจสั่งเปลี่ยนแปลงได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๘ ทวิ ถ้าตำแหน่งพนักงานอัยการตามมาตรา ๕ ข้างลง อธิบดีจะ
 แต่งตั้งพนักงานอัยการนายหนึ่งรักษาราชการในตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราวก็ได้ ถ้าตำแหน่งที่ว่างนั้น
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 เป็นตำแหน่งอธิบดี รัฐมนตรีจะแต่งตั้งพนักงานอัยการนายหนึ่งรักษาราชการในตำแหน่งอธิบดีเป็น
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
การชั่วคราวก็ได้
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในกรณีที่ มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นกรรมการหรือให้มี
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
อำนาจหน้าที่ อย่างไรก็ดี ก็ให้ผู้รักษาราชการในตำแหน่งทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่อย่างนั้น
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในระหว่างที่ รักษาราชการในตำแหน่งได้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๙ ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบ
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กระทรวงหรือกรม ประสงค์จะแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดให้ดำเนินคดีแพ่งในศาลใดศาลหนึ่งหรือ
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หลายศาล ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตนเป็นประจำหรือเฉพาะคดีใดคดีหนึ่ง ให้แจ้งให้อธิบดี
 สำนักงาน
กระทรวงยุติธรรม เพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้วก็ได้ให้ข้าราชการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีแทนได้ตลอด
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ข้าราชการผู้ที่จะ ดำเนินคดีดังกล่าวในวาระก่อน ต้องเป็นเนติบัณฑิตหรือได้รับ
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ปริญญาตรี หรือปริญญาโท ในต่างประเทศที่เนติบัณฑิตยสภายอมเทียบว่าเสมอด้วยเนติ
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
บัณฑิตและเป็นสมาชิก แห่งเนติบัณฑิตยสภา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาราชการตามพระราชบัญญัติ
 สำนักงาน
นี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานผู้รับสนองพระบรมราชโองการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
นายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ๔ มาตรา ๑๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗

(๖)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติ
พนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๕๗๘ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ
(ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๗๙ ได้บัญญัติขึ้นในสมัยที่ยังมิได้มีการแก้ไขกฎหมายแบ่งส่วนราชการเป็น
ภาค และในปัจจุบันนี้ตำแหน่งของพนักงานอัยการบางตำแหน่งได้เปลี่ยนแปลงไปตามความ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เหมาะสมแห่งการบริหารราชการ ซึ่งเป็นเหตุให้มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ นอกจากนี้ยังมี
บทบัญญัติบางมาตราหมดความจำเป็นที่จะคงให้บัญญัติไว้ในขณะนี้ เช่น บทบัญญัติเฉพาะกาล
เป็นต้น จึงเป็นการสมควรที่จะปรับปรุงเสียใหม่ เพื่อให้พนักงานอัยการในส่วนราชการประจำ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภาคได้มีอำนาจต่งเนินคดีภายในเขตภาค และให้พนักงานอัยการได้มีอำนาจหน้าที่ตรงตาม
ตำแหน่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐^๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากตำแหน่งผู้อำนวยการ
อัยการภาค ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำภาค ได้ถูกยกเลิกโดยกฎหมายให้เลิกภาค แต่ส่วน
ราชการประจำภาคแต่เดิมยังมีความจำเป็นในทางวิชาการเกี่ยวกับงานอัยการและงานที่จะต้อง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ปฏิบัติตามกฎหมาย จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้อำนวยการอัยการภาค มาเป็น
ผู้อำนวยการอัยการเขตเพื่อทำหน้าที่พนักงานอัยการประจำเขตโดยได้เสนอพระราชกฤษฎีกา
แบ่งท้องที่ออกเป็นเขต เป็นส่วนหนึ่งแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒^{๐๐}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากชื่อตำแหน่งของ
พนักงานอัยการผู้เป็นหัวหน้าส่วนราชการ กรมอัยการส่วนกลางและประจำเขต ซึ่งเรียกว่า
“ผู้อำนวยการกอง” และ “ผู้อำนวยการอัยการเขต” ยังไม่เหมาะสม จึงสมควรให้เรียกชื่อเสียใหม่
ว่า “อัยการพิเศษฝ่ายคดี” “อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา” “อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ” และ “อัยการ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พิเศษประจำเขต” โดยลำดับ เพื่อให้ตรงตามสายงานและให้สอดคล้องกับคำที่เรียกตำแหน่งอื่น
ๆ ของพนักงานอัยการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗^{๐๐}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสมควรปรับปรุง
ตำแหน่งพนักงานอัยการบางตำแหน่งเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และโดยที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
^๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔/ตอนที่ ๙๘/หน้า ๑๕๕๑/๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
^{๐๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖/ตอนที่ ๑๑๐/หน้า ๕๙๘/๑ ธันวาคม ๒๕๐๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
^{๐๐๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๑/ตอนที่ ๗๔/หน้า ๕๕๓/๑๑ สิงหาคม ๒๕๐๗

กฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการยังไม่มีบทบัญญัติให้ตั้งผู้รักษาการในตำแหน่งพนักงานอัยการเมื่อว่างลง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการ

พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗^{๑๒}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีในศาลแขวงเกี่ยวกับการให้พนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาคดีในศาลแขวงแล้ว แต่ความในมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๑๕ ไม่บังคับถึงพนักงานอัยการในศาลแขวง จึงต้องแก้ไขมาตรา ๙ ให้บังคับถึงพนักงานอัยการในศาลแขวงด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รื้อตีพิมพ์/ตรวจ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ
และพนักงานอัยการ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(สำเนา) (๙)

เลขรับ ๕/๒๕๕๓ วันที่ ๒๔ ก.พ. ๒๕๕๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๓๒๓๐

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง/ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ

ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม ๔ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ รวม ๔ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

๒. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ.

๓. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ

๔. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

รวม ๔ ฉบับ ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว รวม ๔ ฉบับ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

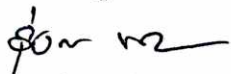
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

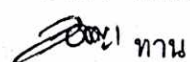

(นางสาวรุ่งนภา ชินธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

จิราภา พิมพ์

ทวน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ มีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มี องค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควร ปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑๑)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงาน
อัยการ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘
- (๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐
- (๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒
- (๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายอัยการ

“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงาน
อัยการตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาค” หมายความว่า เขตท้องที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ก.อ. กำหนด
ตามมาตรา ๗

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง
ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ
หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ เจ้าพนักงาน พนักงาน ลูกจ้าง
หรือผู้ปฏิบัติงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

มาตรา ๕ ระเบียบตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และ
ประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๙ วรรคสาม มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๔ (๑๐)
เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

องค์กรอัยการ

มาตรา ๗ องค์กรอัยการประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น
โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ

สำนักงานอัยการสูงสุดมีฐานะเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล
การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา
และเป็นผู้แทนนิติบุคคล

ให้อัยการสูงสุด พนักงานอัยการอื่น และข้าราชการฝ่ายอัยการอื่นสังกัดสำนักงาน
อัยการสูงสุด

การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจ
หน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ.

มาตรา ๘ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม

หมวด ๒

พนักงานอัยการ

มาตรา ๙ ตำแหน่งพนักงานอัยการมีดังต่อไปนี้

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) รองอัยการสูงสุด
- (๓) ผู้ตรวจการอัยการ
- (๔) อธิบดีอัยการ
- (๕) อธิบดีอัยการภาค
- (๖) รองอธิบดีอัยการ
- (๗) รองอธิบดีอัยการภาค
- (๘) อัยการพิเศษฝ่าย
- (๙) อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- (๑๐) อัยการผู้เชี่ยวชาญ
- (๑๑) อัยการจังหวัด
- (๑๒) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๓) อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๔) รองอัยการจังหวัด
- (๑๕) อัยการประจำกอง
- (๑๖) อัยการจังหวัดผู้ช่วย
- (๑๗) อัยการผู้ช่วย

นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีตำแหน่งอัยการอาวุโสด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ. จะประกาศกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นนอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยจะให้ตำแหน่งใดเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งอัยการสูงสุด เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก ก.อ. และดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

การแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นและการให้พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

มาตรา ๑๑ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา ๑๒ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อธิบดีอัยการภาค”

ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนด โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด”

ในสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด จะให้มีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด

มาตรา ๑๓ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น

มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

(๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลหน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาลหรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการที่ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้

(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีข้อพิพาท

กับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแตกต่างให้ก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(๘) ดำเนินการตามความเห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๙) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญา นั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๑๐) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด ตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงานอัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาให้ถ้อยคำโดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.

มาตรา ๑๕ อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออธิบดีอัยการภาคได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่ออธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดี

ในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๓) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(๔) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ หรือตามกฎหมายอื่นใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน หรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการจับกุมและคุมขังอาจมอบให้เจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา ๑๘ คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ให้ถือเป็นคำบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๙ ในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติการได้

ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุด

หรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการมอบอำนาจตามวรรคสอง อัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใด เป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๑ พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้องไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

หมวด ๓

สำนักงานอัยการสูงสุด

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคล ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร

(๔) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่อ งานในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ ฝ่ายอัยการ

(๖) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

(๗) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่เป็นผู้สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไข ให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุดไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณา งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงิน ทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้ กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผัน

การปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผัน การปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการ สูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ

(๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงาน อัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้ รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการ บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ ระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ

และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงาน อัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษ ฝ่ายปรึกษาหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา อัยการพิเศษฝ่ายคดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษ ประจำเขตหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับอัยการพิเศษประจำเขต รองอธิบดีอัยการฝ่าย รองอธิบดี อัยการเขต อัยการจังหวัดประจำกรม และอัยการประจำกรม ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการ ประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ องค์กรอัยการ

(๑) กำหนดให้องค์กรอัยการประกอบด้วยคณะกรรมการข้าราชการอัยการ (ก.อ.) อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ (ร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง) และให้อัยการสูงสุด พนักงานอัยการอื่นและข้าราชการฝ่ายอัยการอื่นสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๗ วรรคสาม)

(๒) กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม (ร่างมาตรา ๘)

๒.๒ พนักงานอัยการ

(๑) กำหนดให้ตำแหน่งพนักงานอัยการประกอบด้วย อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด ผู้ตรวจการอัยการ อธิบดีอัยการ อธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการพิเศษฝ่าย อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ อัยการผู้เชี่ยวชาญ อัยการจังหวัด อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด รองอัยการจังหวัด อัยการประจำกอง

อัยการจังหวัดผู้ช่วย อัยการผู้ช่วย และอัยการอาวุโสด้วย และในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ. จะกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นนอกจากตำแหน่งดังกล่าวก็ได้ (ร่างมาตรา ๙)

(๒) กำหนดให้การแต่งตั้งอัยการสูงสุด ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.อ. และดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว จึงให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง) ส่วนการพ้นจากตำแหน่งของอัยการสูงสุด และการแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานอัยการอื่น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคสอง)

(๓) กำหนดให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลทุกศาลเว้นแต่ศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๑)

(๔) การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล และให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการ (ร่างมาตรา ๑๓) ส่วนในภาคให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีอธิบดีอัยการภาคเป็นหัวหน้า (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง) สำหรับท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. กำหนด โดยมีอัยการจังหวัดเป็นหัวหน้า (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคสอง) โดยสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัดจะมีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคสาม)

(๕) อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น (ร่างมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง) และในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ เว้นแต่อำนาจในการสั่งไม่ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๑ และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ (ร่างมาตรา ๑๙ วรรคสอง) โดยในการมอบอำนาจนั้นอัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๙ วรรคสาม)

(๖) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการแต่ละตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด โดยในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการตำแหน่งใดเป็นกรรมการ หรือให้อำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๓ อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑) กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๑๔)

(ก) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

(ข) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(ค) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาลหน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาลหรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(ง) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ หรือในคดีแพ่งหรืออาญาที่ราษฎรถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการ เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างก็ได้

(จ) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีใช้องค์การตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณี และมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(ฉ) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(ช) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(ซ) ดำเนินการตามที่ได้เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มิให้เรียกค่าธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(ฌ) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญานั้น ในการนี้มิให้เรียกค่าธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(ญ) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(ฎ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือตามที่ได้มีการกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดโดยได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

พนักงานอัยการแต่ละตำแหน่งจะมีอำนาจดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ได้เพียงใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. (ร่าง มาตรา ๑๔ วรรคสาม)

(๒) อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่ (ร่างมาตรา ๑๕)

(ก) ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือในกรณีอธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(ข) ในกรณีที่อธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(ค) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(ง) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็นหรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

(๓) ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใด ให้มีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้อัยการหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๖) สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการจับกุมและคุมขังอาจมอบให้เจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๗) คำสั่งของพนักงานอัยการในการดำเนินการดังกล่าวให้ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

(๔) พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง) ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่ใช่ประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้ (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคสอง) และให้นำมาใช้กับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาด้วย (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคสาม) ตุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้รับความคุ้มครอง (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีฐานะเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคลโดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล (ร่างมาตรา ๗ วรรคสอง) โดยการแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ. (ร่างมาตรา ๗ วรรคสี่)

(๒) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการ และให้มีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องานในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด รวมทั้งให้คำปรึกษาและตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ หรือให้แก่นิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นก็ได้ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง) และกำหนดให้ในกรณีเป็นการดำเนินการตรวจร่างสัญญา ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของรัฐ โดยมีหน้าที่บันทึกและรายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ หรือนิติบุคคลดังกล่าวให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (ร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง)

(๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง) และในกรณีที่เห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการ

จัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง (ร่างมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๔) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เช่นเดียวกับกระทรวง ทบวง กรม ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้ยกเว้นให้กับกระทรวง ทบวง กรม ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดด้วย (ร่างมาตรา ๒๖)

(๕) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน และเมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๕ อำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุดในการบริหารงานสำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) กำหนดให้อัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ และบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง) และในการปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าว อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคสอง)

(๒) กำหนดให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคสาม) และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคสี่)

๒.๖ บทเฉพาะกาล

(๑) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๘)

(๒) ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๙)

๑๘.

(๓) กำหนดบทรองรับพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๐) และกำหนดบทรองรับชื่อส่วนราชการและตำแหน่งของพนักงานอัยการซึ่งใช้อยู่เดิมที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้หมายถึงสำนักงานอัยการสูงสุดและตำแหน่งพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓๑)

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ
และพนักงานอัยการ พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน
ของ
คณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ
และพนักงานอัยการ
พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ ๓๑๕๖/๒๕๕๓

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายจักรกฤษณ์ ทองศรี	๒. นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์
๓. นายเจริญ คันธวงศ์	๔. นายเจริญ จรรย์โกมล
๕. นายเจือ ราชสีห์	๖. นายชลน่าน ศรีแก้ว
๗. ศาสตราจารย์พิเศษชัยเกษม นิตสิริ	๘. นายเชวงศักดิ์ เร่งไพบูลย์วงษ์
๘. นายถาวร พานิชพันธ์	๑๐. นายทศพล เฟื่องส้ม
๑๑. นายธนพิชญ์ มูลพฤกษ์	๑๒. นายธนา ชีรวินิจ
๑๓. นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์	๑๔. นายนัจมุดดีน อูมา
๑๕. นายนิพนธ์ บุญญามณี	๑๖. นายนิยม เวชกามา
๑๗. นายประเกียรติ นาสิมมา	๑๘. นายประพนธ์ นิลวัชรมณี
๑๘. นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	๒๐. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
๒๑. นายมารุต มัสยวานิช	๒๒. นายวัฒนา เซ่งไพเราะ
๒๓. นายวาสิต พยัคฆบุตร	๒๔. นายวิทยา แก้วภราดัย
๒๕. นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	๒๖. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ
๒๗. พลตำรวจเอก วิรุฬห์ ฟื้นแสน	๒๘. พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์
๒๘. ศาสตราจารย์วิษณุ เครืองาม	๓๐. นายวุฒิพงษ์ ฉายแสง
๓๑. นายเสกสรรค์ บางสมบุญ	๓๒. นายสนอง เทพอักษรณรงค์
๓๓. นายสัตยา อรุณธารี	๓๔. นายสุรพล เกียรติไชยากร
๓๕. นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์	๓๖. นายอรรถวิเศษ สุวรรณภักดี

(๓๑)

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว
จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอนที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) นายวิทยา แก้วภราดัย

(นายวิทยา แก้วภราดัย)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๒๔-๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๒๕

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

วิลาวรรณ / ร่าง

วิลาวรรณ / พิมพ์

ธวัชชัย / ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ ธวัชชัย, วิลาวรรณ

อโนทัย

ครั้งที่ ๒ อัครเดช, อังฉรา

อาริษา

ครั้งที่ ๓ เผ่าพันธุ์, ดวิษา

วิลาวรรณ

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติ ๗ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญ ได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายวิทยา แก้วภราดัย	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายเจริญ จรรย์โกมล	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายจุลสิงห์ วสันตสิงห์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
(๖) นายทศพล เพ็งส้ม	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๗) นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
(๘) นายธนา ชีรวินิจ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๙) นายวัฒนา แซ่ไพเราะ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการวิสามัญได้มีมติตั้งที่ปรึกษาของคณะกรรมการ คือ

- (๑) นายวีระชัย คล้ายทอง
- (๒) นายเข็มชัย ชูติวงศ์
- (๓) นายยืนยงค์ ใจสมุทร

๓. คณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นางสาววิลาวรรณ ร่ำริน นิตกร ๗ ว.

กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๔. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๔.๑ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) นายวุฒิพงศ์ วิบูลย์วงศ์	ผู้ตรวจราชการอัยการ
(๒) นายกายสิทธิ์ พิศวงปรากฏ	อธิบดีอัยการฝ่ายคดีอาญา
(๓) นายวีระพล ปานะบุตร	อธิบดีอัยการฝ่ายปรึกษา
(๔) นายเข้มชัย ชุตินวงศ์	อธิบดีอัยการฝ่ายคณะกรรมการอัยการ
(๕) นายสุชาติ หล่อโลหการ	อัยการพิเศษฝ่ายงบประมาณ
(๖) พันตำรวจตรี เสริมสกุล ขำวัฒนะพันธ์	อัยการจังหวัดประจำกรม
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่าย
พัฒนากฎหมาย
(๗) นางเด่นเดือน กลั่นสอน	อัยการจังหวัดประจำกรม
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่าย
พัฒนากฎหมาย
(๘) นายบรรยง เศษภีร์ตมมงคล	อัยการจังหวัดประจำกรม
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่าย
พัฒนากฎหมาย

๔.๒ สำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) นายคณ บุนนาค	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ประจำสำนักประธานศาลฎีกา
(๒) นายชัยรัตน์ วงศ์วีรธร	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น
ประจำสำนักประธานศาลฎีกา

๔.๓ สำนักงานงบประมาณ

(๑) นางพิมพ์ร โอวาสสิทธิ์	นักวิเคราะห์งบประมาณ
ระดับชำนาญการพิเศษ
(๒) นายอดิชาติ วรรณยางกูร	นักวิเคราะห์งบประมาณ
ระดับชำนาญการ
(๓) นางสาววนิดา ดิษริยะกุล	นิติกร ระดับชำนาญการ

๔.๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

(๑) นางสาวฐาปณี พงษ์น่วมกุล	นักพัฒนาระบบราชการ
ระดับชำนาญการพิเศษ
(๒) นางสาวศรียุทธา คาราศร	นิติกร ระดับชำนาญการ

๔.๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๑) พันตำรวจเอก สมกิต พุ่มวารี	ผู้กำกับการ กองอัตรากำลัง
สำนักงานกำลังพล
(๒) พันตำรวจเอกหญิง พรพิมล อุดมโชติ	ผู้กำกับการกลุ่มงานคดีอาญา
กองคดีอาญา
สำนักงานกฎหมายและคดี

๔.๖ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

(๑) นายสายชล ชังรอด	นักวิชาการยุติธรรม
ระดับชำนาญการพิเศษ
สำนักงานกิจการยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม
(๒) นางจิรรัตน์ วนาพัทธ์	นิติกร ระดับชำนาญการ

๔.๗ คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ

- นางปองลักษณ์ ควรสนธิ	นักทรัพยากรบุคคล
ระดับชำนาญการพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน |
|------------------------|--|

๕. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) นางสุริศา ไชวพันธ์	ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย
การบริหารราชการแผ่นดิน
(๒) นายพัชโรดม ลิ้มปีย์เรูียร	นักกฎหมายกฤษฎีกา
ระดับชำนาญการพิเศษ

(๓) นางสาวรัชณี สุทธมนตรี

นักกฎหมายทฤษฎีการ

ระดับปฏิบัติการ

๖. ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๖.๑ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) นายน้ำแท้ มีบุญสร้าง

อัยการประจำกรม

(๒) นายเกื้อพงษ์ เกียรติจิรโชติ

อัยการประจำกอง

(๓) นายจักรฤทธิ์ มูลสรวง

นิติกร

(๔) นายธนรัช โสภเจริญทรัพย์

นิติกร

(๕) นายเพชร รุ่งโรจน์ชัยพร

นิติกร

๖.๒ สำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) นางสาวสุชฎา ขนุนนิล

นิติกร

(๒) นางสาวศศิวิทย์ ไตรสุรัตน์

นิติกร

(๓) นายเฉลิมวุฒิ เชื้อวงศ์

นิติกร

(๔) นายเอกพงษ์ ธนะพัฒนา

นิติกร

๗. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผู้เสนอคำแปรญัตติ

๘. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๖

มีการแก้ไข

<u>หมวด ๑ องค์กรอัยการ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๗</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>หมวด ๒ พนักงานอัยการ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๔</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๖</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๗</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๘</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑๙</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๐</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๒</u>	มีการแก้ไข
<u>หมวด ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๓</u>	มีการแก้ไข

<u>มาตรา ๒๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๖</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๗</u>	มีการแก้ไข
<u>บทเฉพาะกาล</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๘</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒๙</u>	มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๐</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓๑</u>	ไม่มีการแก้ไข

๘. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายทศพล เฟ็งส้ม)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

(๓๘)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการ มีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มี องค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควร ปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๓๙)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงาน
อัยการ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๕๘

(๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐

(๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

(๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗

(๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาค” หมายความว่า เขตท้องที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ก.อ. กำหนดตามมาตรา ๗

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ เจ้าพนักงาน พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

มาตรา ๕ ระเบียบตามมาตรา ๑๔ วรรคสามที่ออกตามวรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๘ วรรคสาม มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๔ (๑๐) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้ พชท. รัฐมนตรีอัยการสูงสุด รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

องค์กรอัยการ

มาตรา ๗ องค์กรอัยการประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ

สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา และเป็นผู้แทนนิติบุคคล

ให้อัยการสูงสุด พ้นทวงอัยการอื่น แสข้าราชการฝ่ายอัยการอื่นสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด

การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ.

มาตรา ๘ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม

หมวด ๒

พนักงานอัยการ

มาตรา ๙ ตำแหน่งพนักงานอัยการมีดังต่อไปนี้

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) รองอัยการสูงสุด
- (๓) ผู้ตรวจการอัยการ
- (๔) อธิบดีอัยการ
- (๕) อธิบดีอัยการภาค
- (๖) รองอธิบดีอัยการ
- (๗) รองอธิบดีอัยการภาค
- (๘) อัยการพิเศษฝ่าย
- (๙) อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- (๑๐) อัยการผู้เชี่ยวชาญ
- (๑๑) อัยการจังหวัด
- (๑๒) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๓) อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๔) รองอัยการจังหวัด
- (๑๕) อัยการประจำกอง

(๑๖) อัยการจังหวัดผู้ช่วย

(๑๗) อัยการผู้ช่วย

นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีตำแหน่งอัยการอาวุโสด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ. จะประกาศกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นนอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง โดยจะให้ตำแหน่งใดเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งอัยการสูงสุด เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก ก.อ. และดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

การแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นและการให้พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

มาตรา ๑๑ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา ๑๒ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีสำนักงานอัยการภาค โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อธิบดีอัยการภาค”

ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนด โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด”

ในสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด จะให้มีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด

มาตรา ๑๓ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น

มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

(๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่อง การที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่กิติ หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่อง การที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการ โดยขอด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วม หรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการ ในหน้าที่ราชการกิติ เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะ รับแก้ต่างให้ก็ได้

(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทาง อนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาท กับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับ ว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงาน อัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใด โดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษา ให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(๘) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของ การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๙) ในกรณีที่มีการพิศัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไป ตามสัญญา นั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๑๐) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด ตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงานอัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาให้ถ้อยคำโดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยความเห็นชอบของ ก.อ.

มาตรา ๑๕ อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการ ในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออธิบดีอัยการภาคได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการ ในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่ออธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๓) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(๔) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณา ยังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ หรือตามกฎหมายอื่นใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มา หรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการค้น การจับกุม และการคุมขังอาจขอให้ร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

มาตรา ๑๘ คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ให้ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๙ ในการใช้อำนาจหรือกระทำการหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติการได้

ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการมอบอำนาจตามวรรคสอง อัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใด เป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน มีอำนาจและหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๑ พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้องไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาคด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ คุณสมบัติของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ โดยสุจริตและเที่ยงธรรมย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งทางอาญา และทางปกครอง

หมวด ๓

สำนักงานอัยการสูงสุด

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาล และหน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคล ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร

(๓/๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับคำเนิมนคดีให้

(๔) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่อ งานในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการ ฝ้ายอัยการ

(๖) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษา ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

(๗) ติดต่อกับและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ใต้อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงาน อัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่ รักษาประโยชน์ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงาน ของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่เป็นผู้สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไข ให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุด ไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรร ให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณา งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ได้โดยตรง

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงิน
ทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้
กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผัน
การปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผัน
การปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการ
สูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของ
สำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ
และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน
และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ

(๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงาน
อัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้
รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการ
การบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออก
ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้
เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และกรณีอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดี กรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษฝ่าย ปรีक्षाหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายปรีक्षा อัยการพิเศษฝ่ายคดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง
หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษ
ประจำเขตหรือตำแหน่งที่เทียบกับอัยการพิเศษประจำเขต รองอธิบดีอัยการฝ่าย รองอธิบดี
อัยการเขต อัยการจังหวัดประจำกรม และอัยการประจำกรม ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ
ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รอง
อธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการประจำ
สำนักงานอัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

.....

.....

ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการ
และพนักงานอัยการ พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว)

เลขรับ	6279
วันที่	๕ ก.ย. ๒๕๕๓
เวลา	11.45 น.

ที่ สผ ๐๐๑๔/๒๕๕๓

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๕๓

- เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ.
- ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ
- ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	
รับที่ ๕๗๗ / ๒๕๕๓	วันที่ ๖ ก.ย. / ๕๓
เวลา ๑๒.๑๐	ส่ง ๗๖๖
สำนักการประชุม	

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายชัย ชิดชอบ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่ ๕ / ๒๕๕๓

วันที่ ๖ / ก.ย. / ๕๓

เวลา ๑๒.๑๖ น.

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๖

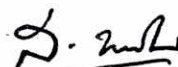
สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.
ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ.
ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.
ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่
๒๑ เมษายน ๒๕๕๓ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณา
เสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบ
ด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชรชัย)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน
วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่น
ตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป
โดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีนายตุรการที่เป็นอิสระ
ในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา
ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุด
เป็นนายตุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้อง
กับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๔
ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน
วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน

ร่าง
พระราชบัญญัติ
องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๘
- (๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒
- (๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายอัยการ

“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายอัยการ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานอัยการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาค” หมายความว่า เขตท้องที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ก.อ. กำหนดตามมาตรา ๗

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง
ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงาน
อื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ เจ้าพนักงาน พนักงาน ลูกจ้าง
หรือผู้ปฏิบัติงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

มาตรา ๕ ระเบียบตามมาตรา ๑๔ วรรคสามที่ออกตามวรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๒๐
วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๙ วรรคสาม
มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๔ (๑๐) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้อัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

องค์กรอัยการ

มาตรา ๗ องค์กรอัยการประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น
โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ

สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ
และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล
ให้ข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด

การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจและหน้าที่
ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ.

มาตรา ๘ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
และหลักนิติธรรม

(๕๖)

หมวด ๒
พนักงานอัยการ

มาตรา ๙ ตำแหน่งพนักงานอัยการมีดังต่อไปนี้

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) รองอัยการสูงสุด
- (๓) ผู้ตรวจการอัยการ
- (๔) อธิบดีอัยการ
- (๕) อธิบดีอัยการภาค
- (๖) รองอธิบดีอัยการ
- (๗) รองอธิบดีอัยการภาค
- (๘) อัยการพิเศษฝ่าย
- (๙) อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- (๑๐) อัยการผู้เชี่ยวชาญ
- (๑๑) อัยการจังหวัด
- (๑๒) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๓) อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๔) รองอัยการจังหวัด
- (๑๕) อัยการประจำกอง
- (๑๖) อัยการจังหวัดผู้ช่วย
- (๑๗) อัยการผู้ช่วย

นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีตำแหน่งอัยการอาวุโสด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ.จะประกาศกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น
นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งโดยจะให้ตำแหน่งใดเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งอัยการสูงสุด เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก ก.อ. และดำเนินการ
ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง
การแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นและการให้พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไป
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

มาตรา ๑๑ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร
ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา ๑๒ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่ง เป็นหัวหน้า เรียกว่า “อธิบดีอัยการภาค”

ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขต กรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. ประกาศ กำหนด โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด”

ในสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด จะให้มีพนักงานอัยการตำแหน่งใด จำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด

มาตรา ๑๓ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการ ส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการ ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำ ศาลชั้นต้นนั้น

มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

(๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงาน ของรัฐที่เป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการ ทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้ กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำ ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการที่ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้

(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ ที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงาน ของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการ มีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๗) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(๘) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๙) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญา นั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๑๐) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด ตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงานอัยการ จะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาให้ถ้อยคำ โดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใดให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.

มาตรา ๑๕ อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่ง ไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออธิบดีอัยการภาค ได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๒) เมื่ออธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาค มีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(๓) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของ ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(๕) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการค้น การจับ และการคุมขังอาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการก็ได้

มาตรา ๑๘ คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ให้ถือเป็นคำบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๙ ในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติการได้

ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ ทั้งนี้ เว้นแต่อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการมอบอำนาจตามวรรคสอง อัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจและหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๑ พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ คุณสมบัติของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๑ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

หมวด ๓

สำนักงานอัยการสูงสุด

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคล ซึ่งมีใช้หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้

(๕) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องานในหน้าที่ หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ

(๗) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ ของรัฐและประชาชน

(๘) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ใน อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคล ตาม (๓) ที่เป็นผู้สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุดไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ รายจ่าย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ได้โดยตรง

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภท ของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมาย ในเรื่องใด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคล ของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ
- (๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุด หรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผล ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุด ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจราชการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษาหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา อัยการพิเศษฝ่ายคดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษประจำเขตหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับอัยการพิเศษประจำเขต รองอธิบดีอัยการฝ่าย รองอธิบดีอัยการเขต อัยการจังหวัดประจำกรม และอัยการประจำกรม ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

.....
.....
ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางพรรณนิภา เสริมศรี)

ผู้อำนวยการสำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า ได้บัญญัติให้องค์กรอัยการมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีองค์กรอัยการ และให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการขององค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ประกอบกับพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ใช้บังคับมานานแล้ว สมควรปรับปรุงเสียใหม่ให้เป็นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ องค์กรอัยการ

(๑) กำหนดให้องค์กรอัยการประกอบด้วยคณะกรรมการข้าราชการอัยการ (ก.อ.) อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ (ร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง) และให้อัยการสูงสุด พนักงานอัยการอื่นและข้าราชการฝ่ายอัยการอื่นสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๗ วรรคสาม)

(๒) กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม (ร่างมาตรา ๘)

๒.๒ พนักงานอัยการ

(๑) กำหนดให้ตำแหน่งพนักงานอัยการประกอบด้วย อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด ผู้ตรวจการอัยการ อธิบดีอัยการ อธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการพิเศษฝ่าย อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ อัยการผู้เชี่ยวชาญ อัยการจังหวัด อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด รองอัยการจังหวัด อัยการประจำกอง

อัยการจังหวัดผู้ช่วย อัยการผู้ช่วย และอัยการอาวุโสด้วย และในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ. จะกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นนอกจากตำแหน่งดังกล่าวก็ได้ (ร่างมาตรา ๙)

(๒) กำหนดให้การแต่งตั้งอัยการสูงสุด ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.อ. และดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว จึงให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง) ส่วนการพ้นจากตำแหน่งของอัยการสูงสุด และการแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานอัยการอื่น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคสอง)

(๓) กำหนดให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นทนายแผ่นดินประจำศาลทุกศาลเว้นแต่ศาลทหาร ตามกรอบอัตราค่าสิ่ง ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๑)

(๔) การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล และให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการ (ร่างมาตรา ๑๓) ส่วนในภาคให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีอธิบดีอัยการภาคเป็นหัวหน้า (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง) สำหรับท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. กำหนด โดยมีอัยการจังหวัดเป็นหัวหน้า (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคสอง) โดยสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัดจะมีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคสาม)

(๕) อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น (ร่างมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง) และในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ เว้นแต่อำนาจในการสั่งไม่ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๑ และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ (ร่างมาตรา ๑๙ วรรคสอง) โดยในการมอบอำนาจนั้นอัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๙ วรรคสาม)

(๖) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการแต่ละตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด โดยในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการตำแหน่งใดเป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๓ อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑) กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๑๔)

(ก) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

(ข) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(ค) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(ง) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องใน เรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ หรือในคดีแพ่งหรืออาญาที่ราษฎรถูกฟ้องใน เรื่องการที่ได้กระทำ ตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการ เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างก็ได้

(จ) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทาง อนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีข้อองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการ ส่วนภูมิภาค หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณี และมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(ฉ) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงาน อัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(ช) ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษบุคคลใดโดยลำพัง ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ ปลดปล่อยผู้นั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะฎีกาก็ได้

(ซ) ดำเนินการตามที่ได้เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วน ของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าธรรมเนียมจากพนักงาน อัยการ

(ฅ) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแล รักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้ เป็นไปตามสัญญานั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(ญ) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อ ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(ฎ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงาน อัยการหรือตามที่ได้มีการกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดโดยได้รับ มอบหมายจากอัยการสูงสุด

พนักงานอัยการแต่ละตำแหน่งจะมีอำนาจดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ได้ เพียงใด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. (ร่าง มาตรา ๑๔ วรรคสาม)

(๒) อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่ (ร่างมาตรา ๑๕)

(ก) ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือในกรณีอธิบดีอัยการภาคได้มีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(ข) ในกรณีที่อธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

(ค) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้น หรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(ง) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็นหรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

(๓) ในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใด ให้มีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้อัยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๖) สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการจับกุมและคุมขังอาจมอบให้เจ้าพนักงานตำรวจเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๗) คำสั่งของพนักงานอัยการในการดำเนินการดังกล่าวให้ถือเป็นคำสั่งของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

(๕) พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยเที่ยงธรรม (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง) ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่ใช่ประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้ (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคสอง) และให้นำมาใช้กับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาด้วย (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคสาม) ตุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้รับความคุ้มครอง (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๕ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีฐานะเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคลโดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล (ร่างมาตรา ๗ วรรคสอง) โดยการแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ. (ร่างมาตรา ๗ วรรคสี่)

(๒) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการ และให้มีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมทั้งในการคุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องานในหน้าที่หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน ติดต่อกับและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด รวมทั้งให้คำปรึกษาและตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ หรือให้แก่นิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นก็ได้ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง) และกำหนดให้ในกรณีเป็นการดำเนินการตรวจร่างสัญญา ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของรัฐ โดยมีหน้าที่บันทึกและรายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ หรือนิติบุคคลดังกล่าวให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์ ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (ร่างมาตรา ๒๓ วรรคสอง)

(๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ หรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง) และในกรณีที่เห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการ

จัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง (ร่างมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๔) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เช่นเดียวกับกระทรวง ทบวง กรม ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้ยกเว้นให้กับกระทรวง ทบวง กรม ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดด้วย (ร่างมาตรา ๒๖)

(๕) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน และเมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๕ อำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุดในการบริหารงานสำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) กำหนดให้อัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และประเพณีปฏิบัติของทางราชการ และบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง) และในการปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าว อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคสอง)

(๒) กำหนดให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคสาม) และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๗ วรรคสี่)

๒.๖ บทเฉพาะกาล

(๑) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๘)

(๒) ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๙)

(๓) กำหนดบทรองรับพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๐) และกำหนดบทรองรับชื่อส่วนราชการและตำแหน่งของพนักงานอัยการซึ่งใช้อยู่เดิมที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้หมายถึงสำนักงานอัยการสูงสุดและตำแหน่งพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓๑)

คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ